

1573 / 甲

10.7
1.9

10.7
1.9

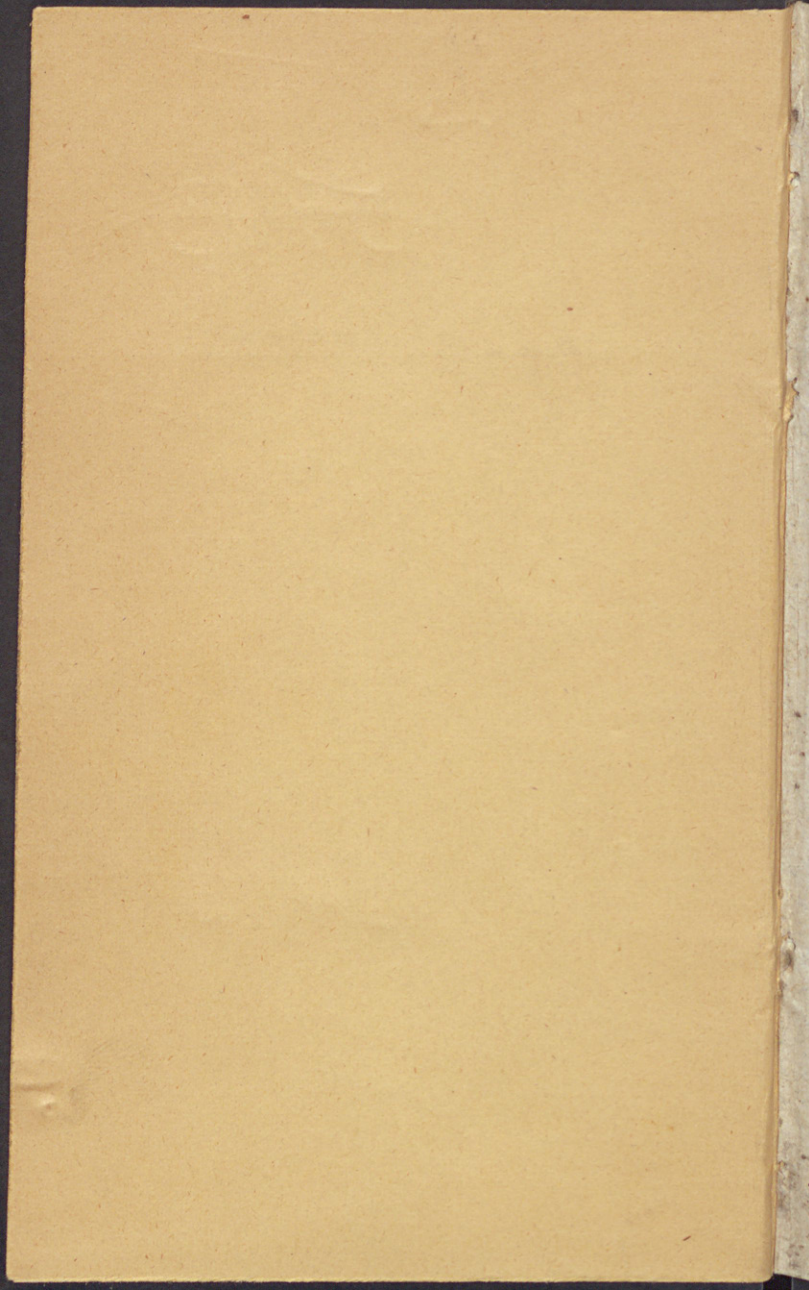
Z

~~114907~~

~~S/OB~~

Petrie I. 379. l.

2. r.

Δ

A Z

E G Y H Á Z I
JÓ RENDTARTÁSOKNAK
IROTT TÖRVÉNYI,
MELLYEK
ÖT RÉSZEKBEN
FOGLALTATTAK.

MAGYAR NYELVEN PEDIG

AZ EGYÜGYŰ PRÉDIKÁTOROKÉRT, ÉSAZOK-
ÉRT-IS KIK E' NYOMORÚLT FÖLDÖN A' KÜL-
SŐ, VAGY POLGÁRI RENDBEN PATRONUSI
AZ EKKLÉSIÁKNAK, HOGY ÉRTSÉK ÖR-IS
JÓ RENDTARTÁSUNKAT ÉS TÖRVÉNYINKET,

KIBOTSÁTTATTAK

Pest, Sólt, Pilis, Nagy és Kis Heves, Tol-
na, 's a' t. Vármegyékbéli Prédikáto-
roknak költségekkel.

VÁRADON 1642. ESZT.

*A' Váradi nyomtatás Szoros követésével,
most újra kiadattak.*

P E S T E N,

Nyomtatott TRATTNER MÁTYÁS betüivel
's költségekkel, 1805.

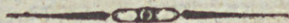
ELSŐ RÉSZ,

AZ

IGAZ HIT MEGTAR-
TÁSÁRÓL

ÉS

A' PÜSPÖKÖKNEK VÁLASZTÁSOKRÓL, FFLSZEN-
TELTETÉSEKRŐL ÉS MINDEN TISZTEKRŐL.

I. K ÁNON.

*A' Keresztyéni igaz Hitnek erős megtar-
tásáról.*

MINDENEK előtt, hiszszünk és vall-
juk: hogy egy az az Isten, a' kit régen
a' szent Próféta és Apostolok esmértének,

hirdettének, és imadással tiszteltének, a' kinek nevében, mindnyájan miis keresztyének megkeresztelkedtünk, ugymint a' ki Attya, Fiú, és szent Lélek, egy természetiben, és örök Istenségében, felségében, ditsőségében, tselekedetiben és tiszteletiben: de három személyekben, és azoknak tulajdonságiban megkülömböztetett, a' mint az Apostoli vallás, és Athanásius-é, és a' Nitzéabéli nagy Gyülekezet-é, ez közönséges keresztyéni hitet nem tsak a' Sz. Háromságról, hanem még egyéb részeiben-is nyilván megmagyarázták.

Annak-okáért, valaki más Istent hirdete' kívül a' gyülekezetben; És e' feljül megnevezett vallásokban megjelentett és megmagyaráztatott hittel ellenkező vallási kezd tanítani meg-átalkodva, régen immár megátkozottattnak lenni itéljük azt szent Pál Apostoltól, ki azt mondja: *Gal. 1. v. 8. Bár mi, avagy Angyal az égből hirdete-is tinéktek, a' kívül a' mellyet hirdettünk tinéktek, átok légyen.*

A' Sz. ATHANASIUS vallása ez: Valaki idvezülni akar, mindeneknek előtte szük-

ség, hogy tudja a' közönséges keresztyéni hitet: mellyet valaki épen és egészszén meg nem tartánd, kétség nélkül örökké elvész. E' pedig a' közönséges keresztyéni hit, hogy az egy Istent Háromságban, és a' Háromságot egységben tiszteljük: sem a' személyeket öszve nem egyelítvén, sem az állatot el nem választván. Mert más az Atya személye, más a' Fiú-é, más a' szent Lélek-é: De az Atyának, és a' Fiúnak, és a' szent Léleknek egy az Isten-sége, egyenlő a' ditsősége, egy örökké való Felsége. A' minémű az Atya, olyan a' Fiú, olyan a' Sz. Lélek. Teremtetlen az Atya, teremtetlen a' Fiú, teremtetlen a' Sz. Lélek. Megmérhetetlen [az Atya, mérhetetlen a' Fiú, mérhetetlen a' szent Lélek. Örökké-való az Atya, örökké-való a' Fiú, örökké-való a' Sz. Lélek. És mindazáltal nem három örökké-valók, hanem egy az örökké-való. Miképen hogy nem három a' teremtetlen, hanem egy a' teremtetlen, és egy a' mérhetetlen. Aképen mindenható az Atya, mindenható a' Fiú, mindenható a' szent Lélek. És

mindazáltal nem három a' mindenható, hanem egy a' mindenható. Ugy Isten az Atya, Isten a' Fiú, Isten a' szent Lélek, És mindazáltal nem három Istenek, hanem egy az Isten. Hasonlóképen Úr az Atya, Úr a' Fiú, Úr a' szent Lélek. És mindazáltal nem három az Úr, hanem egy az Úr. Mert a' miképen egyenként mindenik személyt Istennek avagy Urnak kell vallanunk a' keresztyéni igasság szerént, úgy három Isteneket avagy Urakat, mondanunk nem szabad. Az Atya fenkitől nem lett, sem teremtett, sem született: a' Fiú egyedül az Atyától vagyon, nem lett, sem teremtett, hanem született. A' szent Lélek az Atyától és Fiútól, nem lett, sem teremtett, sem született, hanem származik. Egy az Atya tehát, nem három Atyák, egy a' Fiú, nem három Fiak, egy a' szent Lélek, nem három lelkek. És ebben a' Háromságban nints semmi első vagy utolsó, nints semmi nagyobb vagy kisebb, hanem épen a' három személyek egyetemben örökké-valók és egyenlők; Úgy hogy mindenekben, a' mint immár oda fel mond-

va vagyon, mind az egység a' háromságban, mind a' háromság az egységben tisztelendő. A' ki azért akar idvezülni, eképen értsen a' szent Háromság felől.

De szükséges az örök életre a' mi Urunk Jesus Krístus megtestesülésének-is hűséges elhívése. Ez azért az igaz hit, hogy higyük és valljuk, hogy a' mi Urunk Jesus Krístus Isten Fia, Isten és ember, Isten az Atyának állatjából, öröktől fogva születtetvén: Ember az ő Annyának állatjából, bizonyos időben születtetvén. Tökélletes Isten, tökéletes ember, okos lélekből és emberi testből állván. Egyenlő az Atyával az Istenség szerént, kisebb az Atyánál az emberség szerént. Ki noha Isten és ember, nem kettő mindazáltal, hanem egy a' Krístus. Egy pedig nem az Istenségnek emberséggé lételeivel, hanem az emberségnek az Istenre való felvételével. Egy tellyességgel, nem az állatnak öszve - elegyítésével, hanem a' személynek egyességével. Mert miképen az okos lélek, és a' test egy ember, így Isten és az ember egy Krístus. A' ki szenvedett a' mi idvességünkért, leszállott

a' pokolra, harmad napon feltámadott a' halálból, felment az egekbe, ül a' mindenható Atya Istennek jobbján, innen jö- el itélni elcveneket és holtakat, kinek el- jövetelire minden embereknek felkell támad- ni az önnön testekkel, és saját tselekedete- tekről számot adnak, és a' kik jót tsele- kedtenek, örök életre mennek, a' kik pe- nig gonofzt tselekedtenek, örök tűzre men- nek. Ez a' közönséges keresztyénni hit, mellyet valaki igazán és erőssen nem hi- szen, nem idvezülhet.

A' NICEAI Gyülekezetnek vallása a' hit felöl: Hiszünk az egy mindenható At- tyá Istenbe, és minden látható és látha- tatlan állatoknak teremtőjébe, és az egy Úr Jésus Krisztusba, Istennek Fiába, az Atyának egyetlen egy szülöttébe, az az: az Atyának állatjából, Istentől való Isten- be, világosságtól való világosságba, igaz Istentől való igaz Istenbe, születettbe, nem teremtetbe, az az, a' ki egy állatú az Atyával, a' ki által mindenek teremtet- tek, mind a' kik a' menyben, mind a' kik a' földön vagynak, ki mi értettünk embe-

rekért, és a' mi idvességünkért szállott le, és meg testesült, és emberré lett, és szentvedett, és feltámadott harmad napon, és felment az egekbe, innén jön el itélni eleveneket és holtakat; És a' szent Lélekbe.

A' kik pedig azt mondják: hogy volt, a' mikor ő nem volt, avagy minek előtte lenne, nem volt, és mivel a' nem vólta hól lett, avagy más állatból vagy valóságból mondják lenni, avagy teremtetettnek, avagy Isten Fiává változhatónak, az illyeteneket, megátkozza a' közönséges és Apostoli Anyaszentegyház

II. K Á N.

Az Egyházi rendről.

HOLOTT szent Pál Apostol bizonyos rendel számlálja azokat elő, a' kiknek az Anyaszentegyházat igazgatni kell, mondván: hogy ő *adott némellyeket Apostolokat, némellyeket Profétákat, némellyeket Evangelisákat, némellyeket Pásztorokat, némellyeket Doktorokat, a' Szenteknek egy testben való közösülésére, szolgálatnak munkájára, a' Kristus testének*

építésére. (1. Tim. 3. Tit 1.) És ugyan ő másutt Püspökökről és Vénekről emlekezik. Mi-is a' mi Ekklesiáinkban, e' rendeket avagy grádusokat úgy megtartjuk, hogy bizonyos Püspökeink és Véneink legyenek, kik nagyobb betsületért Senioroknak mondatnak, hogy ezek az Istennek több szolgait, kik a' szent Írásnak szokott szava szerént az Ekklesiák Pásztorinak hivattatnak, bizonyos törvényekkel igazgassák.

III. K Á N.

Minemü Püspököt kell választani.

A Minemü jóságok meg kívántatnak abban, a' kit Püspökké kell választani, megmondja nevezet szerént Sz. Pál Apostol. *A' Püspöknek, ugymond, feddhetetlennek kell lenni, egy feleségűnek, józannak, okosnak, megékesítettnek, szemérmetesnek, gazdálkodónak, tanítónak, 's a' t.* (1. Tim. 3. v. 2. Tit. 1. 6.) a' mellynek minden fuminája, azt mondja Kálvinus, ebben vagy on: hogy nem kell egyebeket választani, hanem a' kik tiszta tudományúak, és

fzent életűek, sem valami vétkekkel meg-
nem jegyeztettek, melly ő nekik méltosá-
gokat elvonná, és az Egyházi szolgálatra
gyalázatot hajtana. Azért az Annyaszent-
egyháznak illetén szertartásiban, javaljuk
a' régi nagy Gyülekezeteknek egyes értel-
meket, (épen tartván mindazáltal a' ke-
resztyéni hitnek igazságát) kiknek írott tör-
vényeket így olvassuk, a' mint írva talál-
tuk, de azokban sok szókat, mint nekünk
szokatlanokat, a' minéműek ezek: Cleri-
cus, Laicus, Pontifex, Sacerdos, Metro-
politanus, 's a' t. tsak békével szenved-
jük, a' mi Ekklesiáinkban pedig nem aka-
runk azokkal élni, megelégedvén a' fzent
írásnak szokott szavaival.

Tetszik főképen az Kartágóbeli negye-
dik Gyülekezetnek I. Kánona, mellyet így
olvassunk: A' ki Püspökké szenteltetik, első-
ben megkérdetessék, vizsgálatsék] ha ter-
mészet szerént okos, ha tanuló, ha erköl-
tsében mértékletes, ha tiszta életű, ha jó-
zan, ha mindenkor fáját dolgában forgó-
dik, ha alázatos, ha nem komor, ha kö-
nyörülő, ha tudós, ha az Úr törvényében

taníttatott, ha az Irások értelmében eszes, okos, és a' tudományokban gyakoroltatott, és mindeneknek előtte, ha a' hitnek tudományit együgyü szókkal állatja, az Atyát, és Fiút, és a' szent Lelket, s' a' t.

I V. K Á N.

Modja a' Püspök választatásnak.

A mi pedig a' Püspököknek szent és törvény szerént való választatásokat illeti, a' szent Apostolok példája szerént, (*kik kiállattak kettőt a' Férfiak közzül, kik mindenkor egybe gyűlvén voltak ö vélek a' mikor Jéhus Urunk hozzájuk bé-ment, vagy kiment tőlök, és imátkozván mondanak: Te Uram ki mindeneknek szívét jól tudod, mutasd-meg, mellyiket választottad e' kettő közzül, hogy elvegye a' szolgálatnak és Apostolságnak sorsát, melytől elszakada Judás; sorsot vetének azért reájok, és esék a' sors Mátyásra.*) Mi-is törvény szerént öszve gyűlvén Isteni félelemmel, böjtölvén, és a' szent Lélek Istent, a' ki mindeneknek sziveket igazgatja, nagy áhi-

tatossan segítségül híván, és imádván, ket-
tőt a' velünk lévő vének közzül közben áll-
latunk, kikre fors gyanánt, szabados szót
és voksot vetünk, kirekesztvén minden
kedvet, személy válogatást, versengést, ha-
ragot, gyűlölséget, ellenkezést, pertpat-
vart, visszavonást, vévén a' népnek-is egye-
ző értelmét. A' hól pedig kevéseknek el-
lent áll vokfok, a' többeknek áll-meg sen-
tentziájok, a' Nitzeabéli Első Konczilium
6. Kánona szerént. Kálvinus-is így hozza
elő, hogy az vólt a' régiek sententziájok,
hogy az választassék a' kit a' Papság, és
a' kötség avagy a' nagyobb rész kíván. (*Inst.*
l. 4. cap. 4.)

V. K Á N.

*A' kötségnek az Egyházi személynek válasz-
tásában való szabados igazságáról
(jussáról.)*

HO G Y a' kötséget avagy e' világi és
külső embereket-is az Egyházi személyek
választására bé kellesek botsátani, meg-
tetzik az Apostolok tselekedetiből: *Mert*

a' tizenkét Apostolok egybe szolítván a' Tanítványok sokaságát, mondának: Atyámfiai, válaszszatok közzületek jó bizonyosságú férfiakat, hetet, tellyeseket szent Lélekkel és értelemmel kiket állassunk e' munkára, és tetszék e' szó az egész sokaságnak, és választák szent Istvánt, 's a' t. kiket állatának az Apostolok eleiben.

Javaljuk ez aránt, a' régi Gyülekezeteknek - is velünk egyező Kánonokat, minémű az Antiochiai Gyülekezet 23-dik Kánona: Nem szabad ugymond a' Püspöknek maga helyében, más maga után következőt hagyni magának, ha halálra vált - is; ha pedig illyen dolog történik, hijába való légyen, hanem megtartsa az Anyaszentegház törvényét, mellyben az vagyon, hogy egyébképen ne légyen, hanem a' Gyülés és a' Püspök tévök, kiknek a' meghólt után hatalmokban vagyon, válaszszák és állásfák elő a' Püspökségre a' ki arra méltó.

Az Auréliai ötödik Gyül. 4 és 5-dik Kánoniban azt olvassuk, hogy a' miképen a' régi Kánonok el-végézték, senki erőszak alatt Püspökké ne tételsék, sőt se a' Pa-

pok sem a' polgárok a' hatalmasoktól ne kényszeritessenek az egyezésre. És ha úgy lenne-is, az a' Püspök, a' ki erőszak alatt inkább hogy sem mint törvény szerént szenteltetik, a' felvett Püspöki tisztetségéből letételessék örökre. Ismét, míg él a' Püspök, más addig reá ne szenteltetessék, hanem ha halálos vétek miatt fosztatik-meg tisztitól az élő Püspök.

Hozza ugyan elő Theodoret. 4. könyve 20. Részében, hogy Athanasius Pétert maga hagyta helyében, de mindjára utána tévzi, hogy a' Papi rend erősítette azt meg; A' Magistratus, a' fő fő emberek, és az egész község - is pedig felkiáltottak, 's javallották.

V I. K Á N.

A' felszentelendő Püspök az Ekklesiái törvényeket helyben hagyja.

EZT-IS régen rendelték, úgymint a' Kárhágobéli 3. Gyülek. Kán. 3. hogy a' felszentelendő Püspököknek vagy Papoknak, fülökben adják elsőben azok, a' kik

öket felszentelik, a' Gyűlések végezesit, hogy azok ellen megbánásra való dolgot ne tselekedjenek.

VII. K Á N.

Meg kell eskünni a' fel-szentelt Püspöknek.

HA a' Püspök az Egyházi szent rendtől, és a' köz néptől törvény szerént elválasztatik a' felszenteltetés közben kezében vegye a' szent Bibliát, a' Helvetziai Konfessiót, és az Ekklesia Kánonit, és a' Sinatban térdén állva hangos szóval megeskügyék, és hittel kötelezze magát az ő vigyázása alatt való Ekklesiák hűséges igazgatására, a' keresztyéni hitnek tiszta szívből való áhíthatos oltalmazására, az Egyházi törvénynek erős megtartására a' kegyes, szent és botránkozás nélkül való életre.

Javaljuk itt az Toletumbéli XI. Konciliumnak 10. Kán. mellyet éképen olvasunk: Minden fő Papok, és az Ekklesiák igazgatói felszenteltetéseknek idején fogadási tegyenek, hogy a' közönséges keresztyéni hitet hiven megörizvén, igazan, kegyessen éljenek

éljenek, és náloknál föbbeknek betsülettel engedjenek.

VIII. K Á N.

Az Esküvésnek Formája.

EN, az Isten Szolgainak, és a' Helvétziai vallást bevett Ekklesiáknak, törvény szerént választott Püspökje, fogadom az Isten előtt, a' Kristus Jéhus előtt, és a' választott Angyalok előtt, e' jelen való szent Sinatban, hogy az én Püspökségem viselésében semmi egyéb tudományt, sem titkon, sem nyilván nem tanítok, a' kívül a' mellyet az Apostolok és Proféták, az ő könyveikben befoglaltanak; Mellyet hogy a' Seniorok, és mind a' több Prédikátorok-is az én vigyázásom alatt tanítsanak, hűségesen arra vigyázok. És hogy a' mi Ekklesiáinknak 's azokra vigyázóknak, előttök járni és használni akarok, hogy az Ekklesiának Kánonit mind magam megtartom, 's mind egyebekkel hiven megtartatom, életemet, tehetségem szerént, kegyessen rendelem, mind ezeket pedig Iffientől a' nékem adatott kegyelem sze-

rént, és a' mint az emberi természetnek erőtlensége engedi, tehetségem szerént híven tselekezem. A' tellyes szent Háromság egy örök Isten engemet úgy segéljen, és úgy légyen nékem kegyelmes az Atya, Fiú, és szent Lélek, Amen.

I X. K Á N.

A' felszenteltetésnek módja.

HO L O T T szent Mátyás Apostol felszentelésében, és szent Pál és Barabásnak-is választásokban, több Proféták és Doktorkok voltak jelen, kik böjtölvén és imádkozván kezeket reájok tették, úgy szentelték-fel őket. Mi is a' több Püspököknek, ha jelen lehetnek áldásokat javaljuk inkább, a' régi Kánonok szerént. De mivel írva vagyon szent Timotheus felől; *Megne vessed az ajándékot, melly vagyon benned, melly adatott néked a' tanításra a' Vének kezének reád vetésével; És, Felgerjeszd az Istennek ajándékát; melly te benned vagyon az én kezemnek reád vetése által (1. Tim. 4. v. 14.)* ha a' szükség úgy kívánja, e' példa szerént, megalég-

szünk kevesebb, sőt csak egy Püspöknek-
is, és a' Véneknek avagy Senioroknak
felszentelésekkel és áldásokkal, mellyet
magán magán mindenik, nagy áhítatos ke-
gyességgel a' régiek rendtartása szerént,
keze reá vetéssel mondjon.

X. K Á N.

A' Püspöknek kiváltképen való tisztei.

EKÉPEN felszenteltetett lévén a' Püs-
pök, tudtára légyen, hogy nem hivalko-
dást, hanem jó munkát vett-fel, azért a'
melly Ekklesiában lakik, tartozik Isten igé-
jével és a' Sakramentomokkal legeltetni
azt, abban a' vétkeket Ekklesiái fenyi-
tékben tartani, ártatlan életével mindenek
előtt fényleni, és több Ekklesiákra - is az ő
Püspöksége alatt serényen vigyázni, hogy
azokban az igaz vallásnak tisztasága és
igazsága megmaradjon, szakadások és eret-
nekségek ne támadjanak. A' mellette lévő
Seniorok - is tisztekben hívek legyenek, éle-
tekben feddhetetlenek, hogy a' község az
igaz tudományban és szent erköltsben gya-

rapodjék. Az Ekklesiákat pedig maga személy szerint a' Püspök megtekintse rend kívül is; Esztendőnként pedig a' Seniorokkal rendszerént meglátogattassa. Az Ekklesiák látogatásiban pedig ezekről értekezék: tudniillik, a' Tanítónak tiszta tudományáról, szent erkölséről, a' hallgatóknak - is aképen, ha épülnek-é a' hit dolgában? az Evangéliom szerint élnek-é? Templomot, Predikátor házát, Oskolát, építik-é? ujitják-é? Predikátorjoknak ígért bérét megadják-é? Templomhoz, a' Predikátor házához tartozó jövedelmet vészik-é kezekhez? a' Polgárok avagy földes Urak szántóföldeket, réteket, szölöket, malmokat, régtől fogva a' mellyeket az Ekklesiához rendelték, magok számára foglalták-é? melly ha ugy léssen, ellene aljon szorgalmatosan, és visszsa adassa. Annak felette, tartozik a' Püspök meg-oltalmazni minden törvényteleniségtől a' Predikátorokat, Oskola-Mestereket, a' le írt törvények szerint; az Isteni tiszteletben; a' szertartások és tzeremoniák, azon egy formán parantsolja együtt a' Seniorokkal, hogy

szolgáltassanak. A' szent rendet feladja a' Sz. szolgálatra hivattaknak és választottaknak, a' méltó és meghitt személyeknek pedig, megesküvések után, a' jövődő Gyűlésig prédikállásra való szabadságot adjon, az elő-hozott igyeket az egész szent fereggel együt igazgassa, a' nem jól élőket, avagy valami ideig tisztéktől megfoszsa, avagy valóban, letegye, a' halálos bűnben léledzettek elsöben Prédikátori tisztéktől megfoszsa; és úgy adja büntetésre a' világi Magisztrátusok kezében, és hogy effélék díszessen és jó rendel legyenek, arra vigyázzon szorgalmatoson, minden Ekleziáknak pedig mellyek ő hozzá halgatnak gondját viselje.

XI. K Á N.

A' Püspök egyedül tsak maga fel ne szenteljen senkit-is

A' Kárhágobéli 4. Gyülekekezethek 22. Kánona erröl így ír: A' Püspök az ő alatta való Prédikátorok Gyűlése nélkül Prédikátort ne szenteljen, úgy hogy a' község-

nek egyezését, akaratját, és tanúbizonyság tetelet megkivánja.

XII. K Á N.

A' Püspök más vidékjében ne szenteljen senkit - is.

HO L O T T bizonyos határokkal különböztettek - meg a' vidékek, minden Püspök maga határában tartsa magát, sarloját más tarlójára ne vesse, melly dologról így ír az Antiochiai Gyülekezet, a' 13. Kánon: Egy Püspök se mérésseljen egyik határból másikban menni, és a' szolgálatra valakit az Ekklesiákban rendelni, ám-bár akarnák-is némellyek, hanem ha a' Metropolita (minémü Püspök nintsen mi közöttünk) és a' mellett lévő Püspököknek levelével hivattatott léfzen, és úgy járulánd a' felszentelés munkájához. Ha pedig hivatlan, és rendeletlenül siet valamelly felszenteléssel, és az ő reá nem néző dolgait az Ekklesiákban igazgatja, az ő végezési hijában valók léfznek, maga pedig az ő illetlen indulásának és oktalan vakmerősé-

gének büntetése alatt legyen, a' szent Gyülekezet ítélete szerént.

XIII. K Á N.

Nem szabad a' Püspöknek más alatt lévőet felszentelni.

TETSZETT minékiünk e' dolgról a' Sárdisbéli Gyülekezetnek 19. Cánona melly így vagyon: Monda Ofius Püspök: Ezt-is mindnyáján hagyjuk, hogy valaki más Ekklesiából való Egyházi szolgát felakarna szentelni, annak az Ekklesiának Püspökének híre és akaratja ellen, annak szentelése hijába való legyen, valaki pedig efféle dolgot megpróbál, a' mi Atyánkfiaitól és Püspök társainktól-is mind megintessék 's mind megfeddessék.

VIV. K Á N.

A' Püspök más alatt való községet el-ne foglaljon.

ERŐL írt 10dik Kánona a' Kárthágobéli Első Gyülekezetnek tetszik minékiünk, melly ekepen vagyon: A' Bájai Felix Püspök

monda, senki tisztebeli társának boszszuságot ne tegyen, mert sokan által hágják határokat, és másokét azok ellen-is elfoglalják. Monda Gratus Püspök-is: Tudja minden, hogy gyökere minden gonosznak a' fősvénység, meg kell azért hagyni hogy senki mások határát el-ne foglalja, vagy Püspök társára által ne menjen, se el-ne foglaljon más alatt való köségeket annak engedelmé ellen, mert minden egyéb gonoszok ebből jönnek - ki. Mindnyájan azért mondának; Tetszik, jól vagyon.

X V. K Á N.

A' helynélkül való Püspökről.

AZ OKRÓL az Antiochiai Gyűlésnek 16. Kánona így szól: Valamelly hely nélkül való Püspök más Ekklesiájában béfzál, és annak székiben ülend, az egész Gyűlés híre nélkül, szükség hogy levettesék, ha szintén az egész köség, a' melyet elfoglalt vólt, tartani akarná-is ötet.

XVI. C Á N.

Az olyan Püspökről ki pénzért szokott szentelni.

A M I szent Gyülésünknek tetszet e' részben, amaz Calcedoniai nagy Gyülésnek 24. Kánona, melly így vagyon írva: Ha valamelly Püspök pénzért téski a' felszentelést, és árron adja-el a' szent Lélek Isten kegyelmét, mellyel nem adathatik, és pénzért szentelénd Papot, avagy Diakonust, 's a' t. Valaki hogy illyent próbált megbizonyosodik a' maga faját tisztí el-veztése alatt marad, afféle felszenteltetett-is e' pénzen vett felszenteltetés által, semmi betsületes tisztre ne mehessen, hanem távol essek a' méltoságtól mellyet pénzen szerzett. A' mit pedig azok adnak, kiket mi felszentelünk, nem a' szent rend árra az, hanem háládatofságoknak magok jó akartjából nyújtott kitsiny gyümöltse, mellyet meg sem vetünk, hanem az Ekklesiia szükségére el-vezünk.

XVII. K Á N.

Helyét a' Püspök maga hasznáért meg nem változtathatja, hanem az Ekklesia szükségés javáért.

AM A' Karthágobéli nagy Gyűlésnek ez az ő végezése a' 27. Kánon szerént, hogy a' Püspök az alább való helyről, a' főbb helyre kevélységből ne menjen, sem senki a' köz Papok közzül-is. Ha pedig a' szükség kívánánda, arról való végezések mind a' Papságnak mind pedig a' köz népnek, kezéhez menjen a' Püspöknek, és a' Gyűlésnek jelen létében vitefsék által, a' kiknek helyében az után állassanak más Püspökök. Egyez ezzel a' Sárdisbéli Gyűlésnek is első Kánona, holott azt olvassuk: Mon-da, ugymond, Osius Püspök: Mint gonosz söt veszedelmes! szokás és veszettség kigyökereztesék tellyesféggel: ne legyen szabad egy Püspöknek-is, a' maga várasából másba menni, mert nyilván vagon az, a' mire nézve azt szokták tselekedni, holott senki nagyobb várasból, hogy kisebbbe ment volna, nem találtatott olly Püs-

pök , azért fősvénység és kevélység viseli tsak őket, és hogy Uraságot üzhessenek. Ha tetszik ez mindennek, efféle veszály keményben és inkább meg-büntettesék, hogy még a' köz parasztság tárfaságából-is kiüzettesék a' ki ilyen. Mindnyájan felel-vén, azt mondák hogy, Tetszik.

XVIII. K Á N.

A' Püspök a' nehéz és nagy igyeket, együtt a' Seniorokkal, értse és halja.

ER Ö L azt olvassuk a' Kárthágóbéli IV. Conciliumban, Kán. 22. hogy a' Püspök senki igyét meg ne halja, az ő hozzá tartozó Papoknak jelenlétek nélkül, egyébképen erötelen lészzen a' Püspök sententziája, hanem ha az alatta való Papok jelen léte-lével erőffittetik meg. A' Senioroknak mind-azáltal egyező értelmek levél által meg-erö- fitik a' Püspök sententziáját.

XIX. K Á N.

A' Püspököknek nem igaz itéletekről.

UG Y A N azon Kárthágobéli 4-dik Gyü- lésnek 28. Kánona azt tartja, hogy a' Püspü-

köknek nem igaz ítéletek hijában való legyen, és a' Gyülekezet erőtlenné tegye. Azért a' Püspök sententziáját kérdőre vehetni a' Gyülésben.

XX. K Á N.

Tsak maga a' Püspök meg ne foszsa tisz. titöl a' Predikátort.

TETSZETT ezt-is erőssen meghagyni, hogy nagyobb méltoságot ne tulajdonítson a' Püspök magának annál, a' minemüt néki adott a' szent Prédikátori sereg, azért a' Hispáliai második Gyülésnek 6. Kánonát írják eleiben, melly így vagyon: Egész Gyülésül végeztük hogy senki ne merje közzülünk, a' Gyülés kérdése nélkül, megfosztani tisztitöl a' Prédikátort avagy Diaconust.

XXI. K Á N.

A' Püspük békeségre erőltesse az egymással egyenetleneket.

IDVESSÉGES végezése ez a' Kárthágó-béli 4. Gyülésnek a' 28. Kánon szerént,

mellyet így olvasunk: Igyekezzenek, úgymond, a' Püspökök az egyenetlen atyafiakat, akár Prédikátorok, akár halgatok legyenek, meg-békélésre inkább hogy nem mint törvénykezésre inteni; Tetszik azért azon Konciliumnak 25. Kánona: Az egyenetlenkedő Püspököket ha Isteni felelem nem, az egész Gyűlés öszve békéltesse. Ismét, 59. Kán. a' háborgó Prédikátorokat a' Püspök, vagy okofsággal, vagy hatalommal békeségre vonja, az engedetleneket az egész Gyűlés, meghallván őket, megbüntesse.

X X I I . K Á N .

*A' rest Püspök megintessék, avagy ugyan
le-tétettessék.*

E' Dologban példaink önnön magok Urunk szentséges Apostoli, főképen szent Pál Apostol, kí az ő fiát Timotheust megintette, mondván: *Meg-ne vessed a' benned lévő ajándékot, (1. Tim. 4.)* Ismét: *Intlek tégedet, felebbreszd benned az Isten ajándékát, melly vagyon te benned az én kezemnek reád vetése által (2. Tim. 1.)*

Szent Péter Apostolt pedig nem csak megintette szent Pál, hanem ugyan szemtől-szemben ellene állott. Gal. 2. Az Efésusbéli Püspököket-is ilyen szóval intette: *Vigyázzatok, gondot viseljetek magatokra, és az egész nyájra*, Csel. 20. Aképen Sz. Péter-is az ő tisztbéli társait intette, 's azt mondotta nekik: *Legeltesétek*, ugymond, *az Isten nyáját, melly ti mellettetek vagyon, gondot viselvén jól reá, nem erőszak alatt, 's a' t.* Ha pedig fok intések után, is azon reletségben marad a' Püspök, fok Ekklesiáknak nagy kárával, tiszttól megfosztásék. Hasonló büntetése lészzen, ha az eretnekségek ki-gyomlálásában tunya és gondatlan lészzen.

XXIII. K Á N.

A' megátalkodott Püspökről.

AZ Antiochiai Gyűlésnek 17. Kánona effelől igyen szól: Ha, ugymond, valaki a' kéznek reá vetése által Püspökséget véfzen, és a' nép elejévé tétetett lévén, fel nem veszi a' szent szolgálatot, és a' néki

rendeltetett Ekklesiában nem menénd békével, tsendefen, ezt ki kell tiltani a' Gyülekezetből, mig tisztit kényszerítésből - is fel nem vészi, avagy a' mit felöle azon Gyülekezetbeli Prédikátorok végeznek, ahoz nem tartja magát.

XXIV K Á N.

A' Püspökök, kik a' másoktól kitiltattak felveszik.

AZ Arausicanum első Conciliumnak ez a' 10. Kánona; Hogy vétkezik, valaki tudva az Ekklesiából kivetettet béfogadja, mig dolgát azzal meg - nem egyenesíti, a' ki ötet kitiltotta vólt az Ekklesiából.

XXV. K Á N.

A' tisztitől ideig megfosztatott Püspökről.

EB B E N, javaljuk az Arelatumi 2. Gyülésnek 30. Kánonát melly így vagon: A' Véneknek rendelése szerént, ha méltóságától megfosztatik, a' Prédikátori Gyülekezetben, a' Püspök, ideig eltiltassék,

mind a' Prédikátorokkal való beszélléstől, mind az egész néppel való beszélgetéstől, és lakodalmaktól-is, valamig szintén meg térvén helyben nem lészen méltosága.

XXVI. K Á N.

Az Püspök igyében ellenkező sententziákról.

HA a' törvényben fogott Püspök, bizonyos vétkekről meg - ítéltetik és történik, hogy nem egyeznek a' Törvénytévők, hollott némellyek a' megszententziázott Püspököt, mint ártatlant elbotsátani itélik, némellyek pedig mint nyilván való bűnőft büntetni akarják. Ez illyen vélekedő dolog megegyenesítésére más tartományból fogott törvény tévők hivattassanak hogy azokkal együtt azon egy tartománybéliek, az igazat egyenlőképen megitélhessék. És ha azon egy tartománybéli törvény Birák, egyenlőképen a' törvényben fogott személyt, vagy büntetni, vagy elbotsátani itélik, azoknak egyező sententziájokról a' vidékieknek ítéletekre nem szabad annak igyét vinni.

XXVII. K Á N.

Az eretnekségből megtérteket hit alatt vegye-fel a' tisztre újobban a' Püspök.

HO G Y a' megtértek miatt tsalárdságba ne esék a' Püspök, se a' mi szent Gyülekezetünk meg ne jádzódtassék, a' kik a' mi Megváltónknak kegyelme által a' mi Ekkefiánkban megtérni kívánnak nem tsak újobban megkérdeztessenek, hanem meg is esküdjenek, mind élő nyelvel, mind arról írást tegyenek a' Püspök előtt, ez, vagy ehez hasonló formán: Én minekutánna régtől fogva magamban meghányván vetvén az Istennek segítségéből, és megvilágosításából a' tévelygéseket, mellyek eddig kötve tartottanak, nyilván megesmértem, mostan magam kényén és önként, azokat kárhoytatván és megvetvén, a' Helvétziai igaz vallást bevett Ekklesiához állok és megtérek. Hogy pedig színmutatónak ne ítéltessem, ebben a' megtérésben tisztem vesztése és átok alá való kötelezésém alatt fogadom és ígérem, nem tsak szóval pedig,

hanem esküszöm a' szent Háromság Istenre, hogy én a' kegyelmetek Ekklesiájában megmaradok mindenkor, és az elébbeni tévelygésekre, mellyeket most szómmal leírásommal kárhoztatok, soha vissza nem térek. Hogy ha pedig (melly távol légyen) elszakadnék az egyeségtől, hitfzegésben léledzván a' méltó büntetésre köteles legyek, a' szakadásnak authorával legyen a' más világon jutalmom. Ez írást pedig magam keze és petsétje alatt, ez én vallásom és ígéretem nagyobb bizonyosságára adom kegyelmednek Tisztelendő Püspök Uram; Ez esztendőben és napon, ilyen 's illyen helyen; Én ez vallásnak és fogadásnak fáját kezemmel alája irtam, N. N.

MÁSODIK RÉSZ,
A'
SENIOROKRÓL,

I. K Á N.

A' Seniorok méltóságáról.

MIVEL a' Sz. írásban egynehány helyen Püspököknek neveztetnek a' Presbiterok avagy a' Seniorok, ezt a' méltóságot és hatalmat adjuk nekik, hogy mint Tanáts Birái és Attyai az Ekklésiának, idvességes tanátsal, Ekklésiái törvényekkel, együtt a' Püspökkel, igazgassák és birják ök-is az Ekklésiát. Mert szent Pál Apostol Efésusban; Püspököknek nevezte a' Vénéket: *Vigyázzatok úgymond, magatokra és az egész nyájra, mellyben titeket a' szent Lélek Püspökké tett, hogy igazgassátok és legeltesétek az Isten Anyaszent-egyházát, (Csel. 20. v. 17. A' Titustól*

felszentelendő Véneket - is ugyan szent Pál Apostol Püspöki nevezettel éketlti, mondván: *Azért hagytalak tégedet Kretában, hogy a' mi hátra vagyon megigazítsad, és várasónként Véneket rendelj, a' ki vétek nélkül való 's a' t. Mert a' Püspöknek véteknélkül valónak kell lenni.* (Tit. 1. v. 5. 6. 7.) Szent Pál tulajdonit a' kezek vétésének hatalmát - is a' Véneknek ezeket irván Timotheusnak: *Meg ne vessed az ajándékot melly te benned vagyon, a' melly a' Profétzia által adattatott tenéked a' Presbiterium kezeinek reád vétésével* (2. Tim. 4. v. 14.) Szent Pál mondja azt - is, hogy *a' jól elől járó Vének két annyi be-tsületben legyenek* (1. Tim. 5. v. 17. Sz. Péter és szent János-is magokat Véneknek nevezték. (1. Pet. 5.) És itt a' szent Hermán szavát helyesen meghallgathatjuk, ki azt mondja: Mig az ördög izgatásából a' hit vallásban hányakodások nem voltak, az Ekklesiákat a' Vének közönséges Gyülekezete igazgatta: de minekutánna ki-ki, a' kiket megkeresztelt, magáénak tartotta, nem Kriszusénak, törvényben tétetett

osztán, hogy egy választatnék a' Vének közzül a' többinek elejekben a' kire nézne minden gondja az Ekklesiának, és a' szakadásoknak szakadna magvok. És, miképen hogy a' vének tudják azt, hogy az Ekklesia szokásából, annak a' ki ő elejekben választatik, ők alája-vettetnek, aképen a' Püspökök megértsék, hogy szokásból nagyobbak a' Véneknél, nem Isten törvényéből, és közönségesen igazgassák a' Seniorokkal az Ekklesiát.

II. K Á N.

A' Senioroknak felszenteltetésekről.

AZ É R T holott a' Tiszteletes Senioroknak, illy nagy méltóságok és hatalmok, hogy egy egy több Ekklesiák igazgatására rendeltessék a' szent Gyülestől, mint a' Püspököt, szintén úgy törvény szerént kell elválasztani őket is, fel kell őket szentelni, és meg is kell esküttetni, úgy kell osztán bizonyos vidékeknek gondviseletét rájuk bizni.

III. K Á N.

Minden Senior maga határában tartsa magát, és senkit a' Predikátorságra fel ne szenteljen.

IGAZ dolog ez, és a' békeség megtartására hasznos igen, hogy minden Senior csak a' maga gondviselése alatt lévő Ekklesiákat igazgassa, azoknak gondjával és oktatásával megelégedjék, se az ő vidékjének határát által ne hágja a' másíknak boszúságára, ne-is szenteljen-fel a' Prédikátorságra senkit-is, valamelly rész szerént való Gyülésében, a' Püspök akaratja, híre és tanátsa nélkül.

IV. K Á N.

A' Seniorok meg ne vessek a' Püspököt, hogy magokat külömvennék együvé attól.

JOL tudjuk a' békeség melly hasznos, a' veszekedés ellenben melly káros, amaz köz szó beszéd szerént: *Kitsiny dolgok a' békeségben megnevednek, de nagyok is el-fognak a' háboruságban.* És a' mint Urunk mondja: *Minden magában*

meghasonlott ország el pusztl. És egy váras vagy ház sem áthat-meg, ha meghasonlik magában. (Mat. 12. v. 25.) Minek-okáért ezt végezzük, hogy a' Senior az ő alatta való Ekklesiák Prédikátorit maga méltosága szerént öszve gyűjtheti némely igyeknek eligazítására, de a' derék Gyüléstől azokat el né szakaszta, úgymint párt-ütő és szakadást indító. Az Antiochiai nagy Gyülésnek erről így olvassuk az 5. Kánónát: Ha valamely Senior, vagy Diaconus faját Püspökét meg-vetvén, magát az Ekklesiától elszakasztja, és külön vévén magát, Oltárt épít, és nem engedend a' Püspöknek, ha egyszer és mászszor hívja-is az illyetén mindennek-ért megfententziáztassék se többé orvosságot ne nyerjen, mert az ő méltóságát vizsza nem veheti. Hogy ha pedig az Ekklesiát háborgatni és rontatni fogja, mint olyan pártos, világi külső hatalommal-is meg-nyomattassék.

V. K Á N.

*A' Seniorok a' Prédikátorságra menöket
minekutánna meghiteltetik, szabadságot
adjanak a' Prédikállásra nekik.*

A K I K tudossak a' szent Írásban, és a' jó erköltsben tekintetes férfiak, ha az Ekklesiától igaz hivataljok lészén, a' Seniorok magok méltóságából a' Püspök híre nélkül-is, a' derék Gyülésig, azoknak szabadságot adjanak a' prédikállásra, kötés levél alatt, ha a' szükség úgy kívánja, de elsőben megesküttessenek, és magán megkérdetessenek a' hit ágazati felöl.

V I. K Á N.

Az üres Ekklesiákban Prédiktorokat rendeljenek a' Seniorok.

M I N D E N Seniorok az ő vidékjekben lévő Ekklesiákra nagy gondot viselvén azokat sokáig üressen ne hagyják, az Isteni tiszteletnek és a' kegyes életnek romlásával és hátra maradásával sőt azokban, várasónként és falunként illendő és alkalma-

tos Tanitokat szereztenek magok méltóságával és hatalmával, úgy mint a' kik az elébbeniek után törvényt szerént következzenek.

VII. K Á N .

Ha a' szükség úgy kívánja a' Seniorok egyik Ekklesiából másikban adhatják a' Prédikátort.

LÉ S Z E N néha hogy Prédikátorától ha megfosztatik az Ekklesia, nem kitsiny veszélyben lészén, ha jó eleve gondot nem viselnek róla: Illyen szükséges dologban azért, a' késés veszedelmes lévén, kissébb Ekklesiákból nagyobb Ekklesiákban a' Prédikátorokat által plántálják a' Seniorok, de a' nép zendülése nélkül, és ha lehet, a' Püspöknek hírével.

VIII. K Á N .

A' Senioroknak törvénytévő hatalmokról.

AZ ő rész szerént való öszve Gyűlésekben, kiseded igyeket, és perlődéseket a' Prédikátorok és halgatók között esteket,

avagy magok között, vagy az ujonnan avagy régen házasodtak között a' mellyek esnek és indulnak, magok méltóságával a' Seniorok eligazítsák a' Kánonok szerént, hogy a' fok, és néha tsak kiseded igyekkel az egész Gyülekezet ne nehezítették. Mindazáltal a' házasoknak elválások az egész szent Gyülekezetre halasztassék, melly minden esztendőben, ha Isten engedi lészen, hanem ha ugyan nagy kételenség nem engedi az egész Gyülekezt megvárni.

IX. K Á N.

A' törvénynek egy székéről másikra való viteléről.

HA valamelly pántolódó és felfuvalkodott az önnön Seniorjának törvény tételét megveténi, adattatik arra néki szabadság, hogy a' Püspökre vigye törvényét, a' Püspökről megént az egész Gyűlésre, de ha a' Seniornak és a' Püspöknek ítélete igaznak találtatik az az idéző, és kevély appelláló megaláztassék vétke szerént, hogy megtanulja maga kárával azt, hogy nem kell

az ő Fejeinek törvény tevéseket megvetni, és azoknak méltóságokat erőtleníteni.

X. K Á N.

A' Seniorok magok mellet törvény-tévő tanácsokat tartsanak,

TUDJUK a' szent Irásból azt, hogy régenten a' Sidók Tanács serege sok Vénkeből állott; de mi a' mi Egyházi Tanács seregünkben, husz Férfiakkal meg elég-szünk, kik Isten kegyelméből az Egyházi törvényeket jól tudják kik készek legyenek rendel a' voksot kimondani. Minden Senior tehát maga mellé hármat válasszon az alatta valók között, kik igen megtanulják az Egyházi törvényeket, hogy akármi per-is, akár a' köz emberek között, 's akár a' Tanítók között, a' melly a' Gyűlésben hányattatik, könnyen és törvény szerént eligazittassék ettől a' Tanástól, mellyet javaljanak a' többek-is egyezésekkel és voksadásokkal.

XI. K Á N.

A' voksolásban való rendtartásról a' Prédikátorok között.

M I D Ő N valamelly így ez eleiben az Egyházi Tanáts eleiben vettetik, mivel egy szóval mindnyájan voksokat és értelmeket ki nem mondhatják, ilyen rendet kell tartani, mindeneknek méltóságok és betsületek serelme nélkül, hogy elsőben-is a' Seniorok mondják-ki az ő voksokat az ő melletek lévő tanátsokkal együtt. Annak utánna öszve szedvén mind azoknak sententziájokat, a' Püspök-is mondja ki az ő sententziáját, de a' nagy dolgokban és perekben. Az aprólékos igyek eligazításában pedig, az mondjon vég sententziát a' kinek a' Püspök parantsolja. Így tanit Kalvinus-is, mondván: a' minémű tiszti vagyon a' Tanátsban a' Polgármesternek, olyan tiszti vagyon a' Püspöknek-is a' Seniorok között, tudniillik, hogy az igyeket előhossa, voksokat kérden, tanátsal, intéssel, egyebek előtt járjon, és méltóságával az egész törvény tételt igazgassa, és

valami közönséges tanátsal elvégeződött, azt kiszolgáltassa. (*Instit. Lib. 4. cap. 4. Sect. 2.*)

XII. K Á N.

A' Seniorok látogatásáról.

MINT a' Püspöknek hogy szabadság adaték ide feljebb, hogy meglátogassa néha rend hivül az Ekklesiákat, mikor tudniillik nagy igyek történnek: Aképen rendszerént elztendönként a' közönséges Gyűlés előtt a' Seniorok meglátogassák az Ekklesiákat, a' formán a' mint a' Püspöknek eleiben adattatott. Ha azért valaki közzülök az ő vidékjét meg nem látogatja, okot adjon róla a' szent Presbiteriumnak, hanem ha beteg lejénd, olyankor pedig az ő alatta lévök közzül egyet kiküldhet az Ekklesiák meglátogatására.

XIII. K Á N.

Miképen halják - meg a' vádolásokat a' Seniorok.

AZ ő látogatásokban, az Isten szolgálai ellen tett vádolásokat külömben bé ne

vegyék a' Seniorok, hanem két vagy három bizonyságok után, az Apostol mondáfa ként. Ilyen büntetését olvassuk pedig a' hamis vádosnak, és a' ki megfogyatkozik a' bizonyításban, a' Brakarumi második Gyűlésnek 8. Kánonában: Ha valaki a' Prédikátort paráznaság szennyével hajgálja, attól a' szent Pál parantsolatja szerint két vagy három tanú kivántatik, és ha meg-nem bizonyíthatja a' mit mondott a' vádoló, a' vádoltatra szállandó átkot vegye. Mi pedig a' Magisztrátusokat kérjük, hogy ez ilyen patvarkodót külső büntetéssel megbüntessék a' hól az Egyházi fenytékkal nem élhetünk.

HARMADIK RÉSZ,

A Z

E K K L É S I Á K N A K
P R É D I K Á T O R I R Ó L.

I. K Á N.

Az Isten szolgáinak hivataljokról.

S E N K I vakmerőképen a' szentséges Egyházi szolgálatra ne áljon, hanem hivatalt várjon, Istentől belsőképen, melly a' szívnek jó tanubizonyysága, hogy nem kevélységből, nem fösvénységből, sem valami egyéb kivánságból, hanem tisztán, az Isteni félelemből, és az Anyaszentegyháznak építésére jó szándékból vész-fel a' neki mutatott tisztet, az Ekklesiától külsőképen, mint szent Mátyás, Titus és Timotheus, ne mondassék küldetlen futónak.

Mivel pedig némellyek a' kegyesség színe alatt, magoknak közönséges prédikállásra hatalmat tulajdonítanak, holott az Apostol mondása az : hogy miképen prédikállanak ha küldettek nem léznek, mindenek, valakik vagy tilalom alatt vagynak, vagy nem küldettek, és még-is prédikállanak, és Sakramentumokat szolgáltatnak kitiltásnak az Ekklesiából, és he meg nem szünnék az intés után, más illendő büntetésben legyenek, hanem ha a' Püspöktől vagy a' Senioroktól vélsznek arra szabadságot.

II. K Á N.

A' Prédikátorok felszenteléséről.

A' SZENT szolgálatra valakik hivattatnak, addig se ne prédikáljanak, se a' Sakramentumokat ne szolgáltatassák, valamig a' Püspöktől tudományokban meg nem próbáltatnak és a' Senioroktól, avagy az egész Gyűlésben fel nem szenteltetnek, mert így adatik nékik meg méltóságok a' szent szolgálásban.

III. K Á N.

III. K Á N.

Miképen kell szabadságot adni a' prédikállásra.

A K I az Egyházi tisztre hivattatik, a' kösség tanubizonysága, vagy követ ember által, vagy levél által mellette légyen annak, és megexamináltassék a' Püspöktől avagy Seniorjától, és úgy osztán felszabaddittassék a' prédikállásra Gyülélig, de nem a' Sákramentomok kiszolgáltatósokra; arról pedig levelet vegyen a' Püspöktől avagy Seniorárol.

IV. K Á N.

Minéműek szenteltessenek - fel.

A Z Egyházi szolgálatra tsak az szenteltessek-fel, a' kinek közönséges Examen után megtessék, hogy vagyon tsak közép szerü értelme - is a' hit ágazatiban a' mi Helvetziai Konfessionk szerént; továbbá a' kinek jó bizonsága vagyon mind a' kösségtől 's mind tanító rendtől, szent életéről és tisztességes maga viseléséről. Mert a' tudatlanok és gyalázatos hirünevűek, a'

szent tisztre ha fel-vétetnek, gyalázatjára nem tisztességére lesznek az Ekklesiának. A' Karthagobéli 3-dik Konciliumnak 22. Kánona erről így vagon: Egy Prédikátor se szenteltessék fel a' Püspök megprobálása és a' kösség tanúbizonyság tétele nélkül.

V. K Á N.

A' Felszentelendök eleve megtanulják az Ekklesia rendtartásiról írt Kánonokat.

TÖR V É N Y szerént végeztük ezt is, hogy minek előtte a' szent rendben állattatnék valaki, annak előtte megértse az Ekklesia törvényit, a' mellyekhez engedelemmel tartozik: hogy midőn azok ellen vétkezni találattik, magát ne menthesse tudatlansággal. Az Aureliai 4-dik Konciliumnak 5. Kánona így szoll erről: A' Prédikátorok, az ő Püspökjöknek nekik olvasásokra iratott végezéseknek Kánonit megtanulják, hogy se magok, se a' kösség, ne menthessék azal magokat, hogy nem tudták azokat, mellyek az ő idvességekre végeztettek. És a' Karthagobéli 3-dik Konciliumnak 3-dik

Kánona-is: Tetszett, úgymond, hogy a' felszentelendõ Püspököknek és Prédikátoroknak fülökben adják a' Gyülekezetek végezését, azok a' kik őket felszentelik, hogy valamit a' Gyülekezetek végezési ellen ne tselekedjenek, mellyet osztán megbánjának.

VI. K Á N.

A' felszentelendőknek legyen olly könyvek, mellyeket tisztekbéli tselekedetekre megtanítsa.

A S Z E N T szolgálatra felszentelendőknek szükség hogy Agendájok legyen, hogy osztán a' szolgálatban éktelenül ne tébo-lyogjanak, a' Sákramentomoknak és a' Sz. szolgálatoknak nagy kissebbségével, mellyet megtartván a' Toletumi 4-dik Konciliumbéli Atyák, a' 25. Kánon szerént azt végezték: hogy mikor a' Presbiterek az Ekklesiákban rendeltetnek, tisztekről való könyvet vegyenek a' Papjoktól, hogy a' nekikrendeltetett Ekklesiákban tanítva menjenek, ne tsalattassanak tudatlanság miatt meg, a' szent Sakramentomokban-is a' Kristus ellen ne vétkezzenek.

VII. K Á N.

Tartoznak megesküdni a' felszentelendők.

TÖRVÉNY szerént kívánja a' megesküvést a' felszentelendőktől a' Sz. Presbiterium, hogy annál hivebben forgolódjanak az elnyert szent szolgálatban, és nagyobb szorgalmatossággal; megemlékezvén arról Istenes áhítatossággal a' mit Istennek és az Ekklesiának fogadtanak. Melly dologban régen egyet értettek velünk a' Toletumi 11-dik Koncilium Attyai, a' 10. Kánon szerént, mellyet így olvasunk: Minden Püspökök, és az Ekklesiáknak igazgatói, a' mikoron felszenteltetnek, esküvéssel fogadják azt, hogy a' keresztyéni hitet tiszta szívbeli áhítatossággal oltalmazván igazán és kegyessen élnek, és a' náloknál föbbeknek betsülettel engednek.

VIII. K Á N.

Az esküvésnek formájáról.

ILLYEN vagy ehez hasonló formán szoktunk megesküdni: Én N. N. esküszöm az

élő Isten előtt, a' ki Atya, Fiú és szent Lélek, és az ő szent Angyali előtt, 's e' szent Gyülekezet szine előtt, hogy e' szenteséges szolgálatban, mellyet mostan ti töletek, Istennek szolgaitól és az ő titkainak hüséges Sáfáritól nagy betsülettel felveszek, tsak az igaz keresztyéni hitet, melly befoglaltatott a' Próféták és Apostolok írásaikban, prédikállom a' mi Helvetziai Konfessionk magyarázása szerént; Az Ekklesiái Kánonokat hiven megtartom; A' Püspöknek és a' Senioroknak, mint ennékem fejimnek köteles engedelmességgel léfzek, és továbbá szent életemmel ez én hivatalomat megékefitem, sem gonosz erköltsömmel valakit meg nem botránkoztatok. Mind ezeket hogy az ajándék és Istentől nékem adattatott erő szerént megtselkedni igyekezem; Isten engemet úgy segéljen, ki Atya, Fiú, és szent Lélek, Amen.

IX. K Á N.

A' Prédikátorok felszentelésének módjáról.

AZ Apostolok idejebeli Ekklesiának szertartása, a' szent irásból megtetfzik, a' mint olvassuk Tsel. 13. Hogy ők (ugymond) szolgálnának az Urnak, és böjtölnének, monda a' szent Lélek: válaszfzátok külön nékem Saulust és Barnabást a' munkára, a' mellyre felvettem őket, akkoron böjtölvén és imádkozván, és kezeket reájok tévén, elbotsáták őket. Azon Apostolok felől azt olvassuk Csel. 14. v. 22. És midön a' kezek reájok vetésével rendeltenek volna nékik Presbitereket Ekklesiánként, és imádkoztanak volna böjtölésekkel, 's a' t. Hasonlatossan olvassuk 1. Tim. 4. v. 14. El-ne hadd a' benned lévő ajándékot, melly adatott néked profétálásra, a' Presbiterium kezének reád vetésével. Azért mi-is ugyan azon szertartással élvén végezzük, hogy a' Püspök, vagy tsak egy, vagy több, a' mikor jelen lehetnek, és a' Seniorok egymás után, ke-

zeket a' felszentelendőknek fejekre tévén, mondják a' felszentelő igeket áhítatossan, az egész Ekklésia pedig böjtöljön, imádkozzék, és énekeljen akkoron.

X. K Á N.

A' felszentelésnek avagy megáldásnak formája.

E' FORMÁT, vagy ehez hasonlót követhetünk a' szent szolgák felszentelésében. A' mi Urunk Jésus Kristusnak nevében, ki régen az ő Apostolit megruhásván a' szent Lélek ajándékával, kiküldötte az egész földre őket, hogy prédikálják az Evangeliumot, a' Sakramentumokat kiszolgáltassák, és a' menyország kultsának hatalmával, avagy az Egyházi fenyítéssel éljenek. E' szent Gyülekezetben, ez jelen való szent Presbiterium méltóságával, adok néked hatalmat az Isten igéjének hirdetésére, a' Sakramentumok kiszolgáltatására, és a' bünből megtérteknek felszabadításokra a' bün köteléből, a' bünben heverőknek pedig megtartoztatásokra. Az Atya Isten, Fiának a' Jésus Kristusnak érdeméért ontson-

ki szent Lelkéből minden tefre, hogy profétáljanak a' mi fiaink; A' szent Lélek fok fele ajándékot adja tenéked, világosítsa meg a' te elmédet, gerjeszse-fel szivedet az ő mennyei tudományának mind esméretére, mind szerelmére, vigyen téged minden igasságra, az ő szentséges nevének ditsőségéért, és épüléseért az Anyaszent-egyháznak, Amen.

X I. K Á N.

A' felszentelteknek bizonyság levelekről.

A R E N D B E N állatott, és megszenteltetett Prédikátoroknak bizonyság leveleknek kell lenni, Püspök és a' Seniorok nevek alatt irattaknak, a' nékik törvény szerint adatott szent rend felől, melly levelek alá a' magok fáját kezek irását vessék a' felszentelő személyek, és az egész gyülekezet petsétével megpetséltessék, hogy azoknak a' leveleknek erejével, a' felszenteltetett Prédikátorok inkább ajánlassanak az Ekklésiáknak, és azokat nagyobb méltosággal igazgathassák. Régi szókás ez,

mint megtetstik a' Milevitanumi Konciliumnak 14dik Kánonából, melly így vagon: Tetstett, hogy valakik ennekutánna a' Püspöktől felszenteltetnek, levelet vegyenek az öket felszentelőktől, melly levél alatt légyen azoknak kezek írása, az esztendő és napszám-is ben legyen a' levélben, hogy semmi versengés ne legyen az első vagy utolsó felől.

XII. C Á N.

Kik tiltassanak el a' szent rendtől.

VALAKIK nem tudják a' keresztyéni tudományt, 's másokat nem tanithatnak, a' vagy valami oly vétékkal megjegyzettek, kikről nem mondathatik az Urnak amaz szava: Ti vagytok, e' világ világossága (hanem ha a' Publikanus Mátéval, és az Isten Ekklesiáját üldözö Saulussal, kik megtértenek a' kegyelmes Istenhez, penitentiát tartván megtérnek) méltatlanoknak íteltetnek a' szent rendhez, szent Pál Apostol oktatása szerént, várafonként tégy, ugymond, Presbitereket, a' ki tzégéret

vétek nélkül vagyon: Ez az I. Nicenum Konciliura 9. Kánona szerént, melly eképen vagyon: Ha valakik tudakozás és megkérdezés nélkül felvételtek a' szent tisztre, és annakutánna ha megkérdeztetnek, megvalják vétkeket, és minekutánna megvallották azokat a' törvény ellen élő emberek, kezeket vakmerőképen reájok teszik, az illeténeket, az Egyházi szent rend benem fogadja, mert mindenben a' mi feddhetetlen, azt oltalmazza az szent Ekklésia.

XIII. K Á N.

A' Parázna Afzszornynak férje nem méltó az szent rendre.

ETÖRVÉNYT tettek a' Neotzesareabéli Koncilium Attyai Kán. 8. hogy ha valakinek felesége, mig világi állapotban élt, megbizonyosodik hogy paráznaságot tett, az illetén az Egyházi szentszolgálatra nem botsátathatik, hogy ha pedig Prédikátor lévén, paráználkodott az ő felesége, adjon elváló lévelet néki és botsással: ha pedig véle akar lakni, nem viselheti a' felvett szentséges tiszte.

XIV. K Á N.

Senkit bizonyos Ekklésia avagy hely nélkül felnem kell szentelni.

RÉGI végezés ez, mint megtettzik a' Kaltzedoniai Gyülekezetnek 6-dik Kánonából, mely így vagon: Nem parantsolunk egy átaljában senkit- is felszentelni, sem Presbitert, sem Diaconust, sem senkit, az Egyházi rendben helyheztetett, hanem nyilvánással az ő városa és jofzágabéli Ekklésiában, 's a' t. a' ki itt szenteltetik-fel, közönséges felszenteltetés nevét érdemelje, a' kik pedig tsak egy átaljában felszenteltettek, a' szent Sinat azt végezte, hogy haszontalan legyen azoknak felszenteltetések, és efféle dolog, azoknak boszfzuságokra kik őket felszentelték, semmisé legyen.

XV. K Á N.

A' Prédikátorok tisztekről és nagy szorgalmatosságokról.

MIVEL a' szent Lélek Isten átkot vét azokra, kik az Úr dolgát tsalárdul téfzik,

megemlekezzenek az Egyházi szolgák ar-
ról, hogy ők nem hivalkodásra, sem külső
mezei rabotára, hanem az Úr aratására és
szőlőjébe, hivattak-ki, azért nagy szorgal-
matossan kell tenni dolgokat, az az, pré-
dikállani az Evangéliomot, kiszolgáltatni
a' Sakramentumokat, nem - is tsak a' Va-
sárnapi Evangéliomokat pedig, hanem még
a' Proféták és Apostolok írást-is igyekez-
zék magyarázni a' népnek, hogy minden
napon jobbuljanak, és nevedjenek a'
mennyei tudomány értelmében. Azt irták
a' Toletumi 4-dik Koncilium Attyai a' 24-dik
Kánonban. A' Tudatlanság minden tevely-
gések anyja, főképen az Isten Papjaiban
el-távoztassék, kik tanító tiszttet vettek fel
az isten népe-között: Mert arra inti a' Pa-
pokat szent Pál, hogy a' szent Írást gya-
korta olvassák: Gondod légyen az olva-
sásra és intésre, 's a' t. Tudják azért a'
Papok a' szent Írást, és elmélkedjenek a'
Kánonokról, minden ő munkájok prédi-
kállásban és a' szent tudományban áljon,
és építsenek mindent az hit értésében, és
a' jó tselekedetekben. Annakokáért a' nem

tanulókat, és a' szent Irásban nem épülőket, és az reájok bizatott Ekklesiákat tanítani elmulatókat, mint haszontalan bérefeket megvetendőknek, és az Ekklesiákból kiküldendőknek, és tisztektől megfosztandóknak itéljük, a' mint ez régen elvégeztetett az Aureliai második Konciliumnak 13. Kánonában, melly így vagyon: A' melly Papok tiszteket nem tészik, és az ő sorok fzerént a' Templomban bé-nem mennek, megfosztassanak méltóságoktól.

XVI. K Á N.

A' Katekismust nem kell elmulatni.

AZ Ekklesiákban nem kell a' Katekismust letenni, sőt az ifjakat tanítani kell a' kereztyén hit fundamentomira, hogy a' szent tudománynak tejével ha megelégeszenek, a' västäg ételt-is bévehessék osztán. Minden Ekklesiákban pedig tsak ugyan azon egy Katekismus tanittassék, hogy a' Prédikátorok változáfival, ne változzék sem a' tudomány, sem annak tanításának módja, nyilván való károkkal a' halgatóknak.

XVII. K Á N.

*Hól? mikor? és kinek kell kiszolgáltatni
a' szent Sakramentomokat?*

NEM kell Sakramentomot szolgáltatni
egyébütt, hanem Templomban az egész
nép előtt, még pedig dél előtt: nem tsak
az Úr Vatsorájáról mondjuk ezt pedig, ha-
nem a' szent Keresztségről-is, melly hogy
így légyen, azért akarjuk, mert a' szent
Keresztség az Ekklésiában való béoltatásfunk-
nak Sakramentoma, továbbá hogy a' Sa-
kramentomnak méltosága megtartassék:
mindazáltal ha a' kételenség más képen
kivánja, arról nem szollunk. A' Prédiká-
torok pedig a' Keresztyéneknek kiseded mag-
zatjokat kereszteljék-meg, de ha kívánta-
tik az öregeket-is megkereszteljék, tsak
hogy azok elsőben a' keresztyéni hitnek
fundamentomira igazán meg-tanittassanak.
Továbbá az Úr Vatsoráját, úgy a' mint
Urunk és a' szent Apostolok kiszolgáltatták,

XVIII. K Á N.

Nem szabad aszszonynak kereasztelni.

NEM kell a' kereasztelést az aszszonyok kezében botsátani, ha még a' halál kén-telenitene-is: mert az Ekklesiában való szent szolgálat nem engedtetett az aszszonyok-nak, azért a' kiké a' tanítás azoké a' Sakramentumok kiszolgáltatója-is: a' Pá-pisták kereasztelése mindazáltal helyben ma-radjon, az az, mászor megne kereaszteljék azt, a' kit a' Pápista Pap megkereasztel.

XIX. K Á N.

Az Egyházfiak ne szolgáltassák az Úr Vastoráját.

ANITZ E A I Első Konciliumbéli Atyák erről így irták a' 14-dik Kánont: Esett tu-dására a' szent Konciliumnak, hogy némelly helyekben és várasokban a' Papoknak az Egyházfiak adnák az Úr Vastoráját; ezt sem a' törvény, sem a' szokás nem hagyta, hogy azok kik az áldozatot nem tehetik, a' Krisztus testét adhassák azoknak a' kik ál-

dozhatnak. Ezen végezése lett a' Laodiceabéli Gyűlésnek-is Kán. 25. Nem szükség az Egyházfiúnak sem osztogatni a' kenyeret, sem a' pohárt megáldani.

XX. K Á N.

A' Sakramentumok kiszolgáltatásáért semmit nem kell venni úgymint tartozásból.

JAVALJUK a' Brakkarumi második Gyűlésnek 7-dik Kánonát, mellyben azt olvassuk, hogy minden Püspök meghagyja az Ekklesiákban, hogy a' kik kerestelni viszik magzatjokat, ha valamit jó akaratjókból adnak, elvetessék tőlök, a' kiknek pedig nintsen szegénység miatt mit adni, erőszakal semmit ne vegyenek azokon a' Papok. Azont végezzük az Úr Vatsorája osztásafelől-is, hogy azért tartozásképen semmit nem kell venni, tudván azt, hogy az Istennek ajándéka árron el-nem adathatik, de ha maga jó indulatjából ad valaki valamit, azt meg nem kell vetni.

XXI. K Á N.

*Kiket kell a' Sakramentomoktól el-
tiltani.*

A' KIK megvetik az Isten igéjét, és a' keresztyéni vallásnak fundamentomát, sőt még a' Mi-Atyánkat, avagy az Apostoli Kredót sem tudják, az Istent megvetik: Minéműek a' Tzigányok és egyéb-féle kívül valók az Ekklésián. Ezeknek mint idegeneknek a' keresztyéni hittől, azt hagyjuk, hogy se a' keresztséget, se az Úr Vatsoráját nem kell adni, sőt ha meghalnak se legyen tiszteszéges temetések: Mert nem kell ebeknek adni a' szentséget, sem dísznóknak a' drága gyöngyöt. (*Matt 7.*) A' gyermekek se botsáttassanak az Úr Vatsorájához, kik nem tudják a' keresztyéni hitnek fundamentomát, magokat meg sem próbálhatják, és vallást nem tudnak tenni a' szent és külső dolog között.

XXII. K Á N.

*Az ollyaténról, ki elvész a' kenyeret az
Úr Vatsorájában's nem észimeg.*

JAVALJUK a' Toletumi első Konciliumnak 14-dik Kánonát, melly így vagyon: Ha valaki a' Prédikátortól elvett Úr Vatsoráját meg-nem észzi, mint szentség-törő elüzettség.

XXIII K Á N.

A' Tzeremoniákról.

A'MELLY Tzeremoniák a' jó rendtartásért szereztettek, és az Isteni szolgálat gyakorlására hasznosok, megtartassanak, úgy mindazáltal hogy valami érdemet abból ne várjunk, avagy hogy ugyan kéntelenek volnánk azokkal élni. Tovább kell pedig az Isten igéjének mind tanításában's mind hallásában mulatnunk, mint a' Tzeremoniákban.

XXIV. K Á N.

Az Innep napokról.

A szentek innepeit, mellyek egy kútföböl valók a' szentek feigtségül való hívásával, meg nem kell tartani semmiképen: De a' Vasárnapot, Urunk fogantatása, születése, környül-metélése, szenvedése, feltámadása, menyben menése napjait, a' Pünkösft-is, az ő melletk járó napokkal, meg kell ülleni.

XXV. K Á N.

Vasárnapon a' kézimunka tilalmas.

H O L O T T az Úr napja Isteni tiszteletre szenteltetett, tellyességgel minden helyben tiljuk a' kézi munkát, vigyázzanak azért az Egyházi szolgák, hogy a' keresztyéni Szombatnak megtöröi elsőben megbüntettessenek a' Magistratustól, annakutánna, ha tisztiben el nem jár a' Magistratus, eltiltassanak mind az Isten ígésétől, 's mind a' Sakramentomoktól. Régen irta erről a' Maguntiai Koncilium a' 37-dik Kánont,

melly eképen vagyon: Minden Vasárnapokat betsüllettel hagytuk megülneni, és azokon a' kézi munkától megszünni, 's mind az adáfiúl vevéfiúl; azt sem javaljuk, a' hól akkor halálra vagy büntetésre ítélnék valakit.

XXVI. K Á N.

Hogy ki-ki saját Ekklesiáját igazgassa.

SZINTÉN elég, ha a' maga hivatalját ékefitheti akár ki-is, az az, ha, a' melly Ekklesiában Isten által álatattott, abban híven szolgálhat, azért senki nyereségért két avagy három Ekklesiának egyszer 's mind ne szolgáljon, hanem ha régtől fogva úgy volt rendelve, mint ám néhól egy Ekklesiához, mint Anyához, két 's három Ekklesia-is, mint fiak, adattattak. A' ki pedig ez ellen tselekeszik, a' Senior eszten-deig való jövedelmét annak elvész, hanem ha a' Prédikátorok szük volta miatt kén-telen másképen kell tselekedni.

XXVII. K Á N.

Egyik vidékből másikban Senior híre nélkül senki ne menjen.

AZ Isten szolgája saját Ekklesiáját törvény szerént elhagyván, magát más Ekklesiához nem kötelezheti Seniorja tanátsa és híre nélkül, a' kinek alatta vólt ennek előtte, és a' ki alá menendő is. Ha pedig ez ellen tselekeszik, esztendeig tiszti nélkül lészen.

XXVIII. K Á N.

Senki tsalárdul se erőszakkal az Ekklesiába ne menjen.

SENKI az Ekklesiában mellyre ásitoz áll-likakon be ne mászszon, hogy annak Prédikátorát elárulván azt abból kinyomja, nem várván a' hivatalt, sem az ő Ekklesiájával meg nem elégedvén, mert ez illyetén esztendeig tiszti nélkül lészen. Ugyan ezt végezzük azokról-is, kik a' hatalmásokhoz bizván, a' kösség ellen mint egy erőszakkal bé-avatják magokat, nagy kisebbségével a' szent rendnek, és megve-

tésével az Isten igéjének. Hasonlót olvassunk ama nagy Nitzeabéli Első Gyűlésnek is Kán. 15. és 16. A' fok háboruságok és gyakor zendülés miatt, tetfzet, lemetfzeni tellyességgel azt a' szokást, melly a' törvény ellen vagon, (ha mindazáltal vagon valahól) hogy egyik városból másikban megyen, Püspök, Presbiter vagy Diakonus. Ha pedig valaki e' szent Gyűlésnek végezése után, efféle dolgot tselekeszik, mindenképen félben szakasztassék efféle igyekezete, és az visszra adassék a' maga Ekklesiájába, a' mellyben felszenteltett. A' kik pedig sem Istenőtől nem félnek, sem az Ekklesiái végezéshez nem tartanak, akár Presbiter 's akár Diaconus legyen, sőt akármi egyéb rendű az Ekklesiában, elhagyván az ő Ekklesiájokat, más Ekklesiától bé ne fogadtassanak, hanem minden kéntelenséggel erőltessenek, hogy visszra menjenek elhagyott Ekklesiájokba.

XXIX. K Á N.

Az Ekklésiában való következések módjáról.

SENKI magát valamelly Ekklésiához ne kösse, hanem elsöben elbutsuzzék halgatóitól. A' pedig a' kinek helyében mégyen tisztességesen elbotsáttassék, és minden fizetéséről megelégtessék, mert egyébképen semmi ereje nem lészzen hivataljának, és a' más helyébe való menésének; főt még elébbi helyéből-is kivettetik.

XXX. K Á N.

Bizonyság levéllel kell változtatni a' vidékeket.

A'MELLY Prédikátorok helyeket változtatják, és más Senior vidékjébe mennek, a' Seniortól a' ki alatt éltek bizonyság levelet vegyenek, tisztességes életekről, mellyet meg kell mutatniok annak a' Seniornak, a' ki alá mennek, ha pedig ezt nem tselekeszik, bé ne botsáttassanak, és ha immár bébotsáttattak - is küüzetteffenek,

mert némellyek gonosz tétek miatt von-
 szákel magokat és másuva mennek, hogy
 így érdemlett büntetéseket elkerülhessék. A'
 Konflántzinápoli Hatodik nagy Gyűlés er-
 ről így irta a' 17-dik Kánont: Azt végez-
 tük hogy egy Prédikátor-is a' faját tulaj-
 don Püspökjének elbotsátó levele nélkül
 más Püspök Ekklesiájában ne botsáttassék.
 Ha ki így nem tselekeszik, tisztiből le-
 tétetik.

XXXI. K Á N.

*A' szent' szolgálatban nem a' nyereséget
 kell nézni, avagy külső hasznot.*

A KRISTUS nyájának örzői, kik olly
 nagy Ekklesiákban adattak, a' mellyek-
 ben két Prédikátorokat szoktanak tartani,
 azon legyenek mindenképen, hogy a' szo-
 kott rend helyre állattassék, és egy Pré-
 dikátor a' kettőnek tiszteket se jövedelme-
 ket ne ragadozza, mert ha azt tselekefzi
 a' Prédikátor, társának jövedelmétől meg-
 fosztatik. Ismét, a' melly Prédikátorok
 kedvesek hallgatójoknál, és jövedelmek-

kel megelégedhetnek, ne változtassák gyakorta helyeket, ne láttassanak inkább magok hasznát, hogy sem mint az Ekkléziá épületit vadászni. E' gonosz szokás, mellyel gyakran változtatják némellyek Ekkléziájokat, régenten még a' Püspököktől is tilalmas volt, a' mint olvassuk Kán. 1. Konc. Sarditz. Lásd-meg az első résznek 17-dik Kánonában.

XXXII. K Á N.

Mikor kell a' kösséget tanító nélkül hagyni.

MI V E L az Isten törvénye, Krisztus Urunk és az Apostolok tanítása szerént, méltó a' munkás az ő jutalmára, az ollyatén háládatlan halgatókat, kik megtsalják Prédikátorjokat igaz és törvény szerént való jövedelmekből-is, és a' kik csak mi kintsiny boszszuságért, avagy hogy a' dorgálást és fenyítést nem szenvedhetik, tudós és szent életű Prédikátorjokat elbotsátják, törvény szerént Prédikátor nélkül kell hagyni, valamig szintén a' Gyűlésben elég okát

tselekedeteknek nem adják. Azt állatja a' Maguntiai Konciliumnak 29-dik Kánona-is: Hogy, úgymond, a' kösség ki ne vesse Prédikátorát az Ekklesiából, se ne vigyen abban mást a' Püspök akaratja nélkül.

XXXIII. K Á N.

Hogy senki az Egyház jövedelmet ne szállítsa vagy fogyassa.

MINDEN hiv Tanító, mint jó munkás, méltó ugyan az ő bérére, és nem is vétkeznek a' Tanítók, mikor fizetést és egyéb minden szükséges dolgot, magok és házok népének, tisztességes táplálásokra vesznek mert szent Pál Apostol megmutatja azt, hogy törvény szerént tartozik az Ekklesia azzal a' Tanítóknak, és ők is törvény szerént veszik azt. Abban sem vétkeznek, ha nevelkedik a' hivek száma, avagy szükség és drágaság, vagy házok népe öregbedik a' Prédikátoroknak, vagy magok a' Prédikátorok igen megszegényednek, ha a' régen szokott fizetést kívánják meg öregbiteni-is, hogy inkább tiszteket

tehessék, és attól életek és ruházatjok ne-
héz keresésében el ne szakadjanak. Azért
valaki a' kösség kedveért, avagy a' Patro-
nufoknak kedvekért Egyházi jövedelmét,
melly immár régtől fogván rendeltetett az
Egyházi szolgáknak, meg kissebített, avagy
akár miképen apasztják, tsak hogy őket
ott tartsák, kivettessenek helyekből, mint
közönséges jónak lopói. A' kik vizont szö-
lököt, szántóföldeket, mellyek az Egyhá-
zi szolgálathoz tartoznak, nem munkálód-
tatják, igaz betsü után, a' kárt megfizesse
a' mellyet tett az ollyatén Prédikátor, és
el se botsáttassék addig, mig eleget nem
teszen, mint oltárnak és az utánna követ-
kezőnek megfosztója. Mert az Úr végezése
az, hogy az oltárról éljenek, a' kik az
oltáron szolgálnak.

XXXIV. K Á N.

Az Templomból való kitiltásról.

MIVEL gyakran a' nehéz vétekben
esett emberek, neheztelvén a' fenyítést,
föt ugyan úgy megátalkodván, hogy mind

az Isten igéjétől 's mind a' Sákramentomoktól elvészik magokat, és mindenkor gyűlölséget üznek az Egyházi szolgákkal; a' Krisztus parantsolatja szerént, az illyeténket meg kell inteni egyszer, kétszer; annak utánna ha meg nem térnek, közönséges helyen (Templomban) kell őket megfeddeni; végre pedig ha az sem használ nekik, ki kell őket tiltani, és úgy ki kell őket tiltani, hogy se életekben, se halálokban nem kell nekik szolgálni, sőt még házok népének-is, a' kik az ő nyomdokokat követik, és még a' közönséges temetőből-is kirekesztessenek, hogy Urunk tanítása szerént a' halottak temessék-el az ő halotjokat. (*Math. 8. 22.*)

XXXV. K Á N.

Ímez-amaz okból nem kell senkit kitiltani.

A' Jó hiv embert kitsiny és imez-amaz okokért egy Prédikátor se tiltsa-ki a' Gyülekezetből, hanem ha azokat a' vétkeket tselekefzi, a' mellyekért a' régi Atyák parantsolták a' kitiltást.

XXXVI. K Á N.

A' kitiltattakkal nem kell társalkodni.

AZ Egyházból kitiltattaktól, valamig színtén igaz penitenzia tartás által Istenhez és az Ekklesiához meg nem békéltetnek, elkell vennünk magunkat, akár Prédikátorok legyenek azok, akár a' község közzül valók. Mint azoktól-is, kikről az Apostol emlezik, mondván: Azokkal még ingyen ne-is egyetek. A' ki azért, a' kitiltattakkal, elfordítván a' törvényt, tudva énekel a' házba, avagy együtt szoll, beszéll, avagy együtt imátkozik, avagy velek eszik, iszik, mint ha egyezne a' bűnben velek, az Istentől adattetott Menyország kultsának hatalmát megvetvén, ő is kitiltassék. Hasonlóképen végezett a' Káthágobeli második Koncilium Kán. 7. Tetzett, úgymond, hogy valakik bűnök érdeme szerént kiüzettének az Ekklesiából, ha valamelly Püspöktől vagy Seniortól, vagy Prédikátortól bevétetnek, azok - is ugyan azon kötélben tartassanak.

XXXVII. K Á N.

Bé kell venni, ha megtérnek, az elszakadtakat.

A KIK tőlünk elszakadnak, és minék előtte megjelentik az Ekklesiának magokat, penitentiát tartani igyekeznek, s annak utánna megbetegedvén kívánják, hogy bevétessenek, be kell őket venni, azt végezzük; tsak hogy ígérjék arra magokat, hogy a' penitentiának méltó gyümölsét termik osztán, ha meggyógyulnak.

XXXVIII. K Á N.

Azokról kik egymásra haragufznak.

NÉMELLYEK egymásra fokáig közönségellen haragufznak, másoknak nagy botránkozásokkal, annak-okáért gyakran kell őket inteni, az Atyafiúi szeretetből, és dorgálni, hogy siessenek megbékélleni, és mig intetnek mind addig az Egyházi Gyülekezetben tartassanak, de ha semmi reménységet nem adnak megbékéllések felől, söt megmutatják hogy tellyességgel

megátalkodott harag tartók, minekutánna közönségesen egyszer, kétszer megparan-
tsolják nekik a' békességet, ha szót nem
fogadnak, kitiltassanak.

X X X I X . K Á N .

A' hamis hitüekről.

A K I kemény haragjában mint egy
ugyan megdühödvén, ezstelenségéből meg-
esküszik hogy soha meg nem békéllik peresé-
vel, és osztán Istentől való féltében sok intés
után megbékéllik felebarátjával, penitentiát
tartson az illyetén hamis esküvésről, és az
Istent hozzá megkérelje.

X L . K Á N .

*A' hivek leány magzati hitetleneknek ne
adassanak.*

N Y I L V Á N vagon a' szent irásból,
hogy Isten régenten megtiltott efféle fele-
más házasságot, hogy az igaz vallásu sze-
mély megneveztegettnék, vagy Istente-
lenségre és hitelenségre ne vetemednék.
Azért sem a' megátkozott eretnekeknek,

fem a' Sidoknak, fem a' pogányoknak a' kerefztyén leányzókat nem engedjük adni, hogy egy igát ne vonjunk a' hitetlenekkel, ha pedig az atyák, anyák tudva és kész akartva azt tselekeznek, az Egyházi büntetésre kötelesek legyenek.

XLI. K Á N.

Azokról kik a' kézfogást megmásolják.

HA az atyák, anyák igaz ok nélkül, sőt tsak álhatatlanságból, avagy nagyob állapotot remélvén, a' kézfogást elbontják, megbüntettessenek a' Magistratustól, vagy tisztekben, vagy jószágokban. Ha pedig a' jegybeli legény vagy leány találatnak ebben a' vétekben, mentek lesznek ugyan ha egyet nem értenek az atyák, anyák, és emezek avagy a' Magistrátus kezében adattassanak, avagy bizonyos ideig új házasságra ne botsáttassanak.

XLII. K Á N.

A' meghaló kitiltattakról.

AZ illyeténeknek communicáltatása, a' Prédikátor okosságára botsáttassék.

XLII. KÁN.

XLIII. K Á N.

A' Penitentzia tartók bevételeének módjáról.

A LAODITZEABÉLI Kontziliumnak 2-dik Kánonát így olvassuk: Azoknak kik különb különb féle vétkekben léledzenek; és könnyörgésekkel, vétkek megvallásával, és gonofságok megbánásával, tökéletes megtéréseket mutatják, a' vétkek és bűn fzerént kell penitentzia tartásra időt nekik adni, az Istiennek könnyörülő jó voltáért. A' kik azért illyetének, be kell őket hivni, és a' keresztyének közzé kell kaptsolni.

XLIV. K Á N.

A' ki Istent szolgál, külső dologban ne avassa magát.

AZ Egyházi szolgák idegen és világi dolgokban, a' mint szoll az Apostol, semmiképen ne elegyítsék magokat, (a' mine-mű a' Prokátorság, dézmálás, és egyéb efféle) ha pedig másképen tselekesznek, méltó és érdemlett büntetést vesznek a' Seniortól. A' Hadi és végházi Prédikáto-

rok-is, prédikálásban és egyéb szent dolgokban foglalatoskodjanak, tsatára ne menjenek, fegyvert ne vonjanak, az ellenséggel ne vagdalkozzanak, hogy ember vért ne ontánának. Mert szent Péternek meghagyta Krillus Urunk, hogy eltegye kardját: szent Pál-is azt mondja, hogy a' mi hadakozásunknak fegyverei nem testiek. Moses-is régenten az Amalék ellen könyörgéssel nem vagdalkozással hartzolt.

XLII. K Á N.

Az Usora tilalmáról.

SENKI azok közzül, kik az Urat szolgálják, Uforát, vagy Interest ne vegyen, ne tösérkedjék, nyereséget ne üzzön, pénzével, borával, buzájával, felebarátjának nyilván való kárával: A' kik pedig Ufora vevésben taláztatnak, javoktól a' mellyet kiadtanak 's bévesznek megfosztatnak elsőben, az után ha meg nem térnek, tellyességgel elvettetnek. Hasonlot végezett erről ama' Nitzeabéli nagy Kontzilium Kán. 18. mellyet eképen olvasunk: Mivel fok

Egyházi emberek fösvenységekből otsmány nyereséget üzvén elfeletkeztek az Úr parantsolatjáról, (melyben megmondattott, hogy a' ki az ő pénzt Uforára nem adja) Uforáskodván fázadot véfznek. Azt végezi ez szentséges Gyülekezet, hogy valaki ez után Ufora vevésben találtatik, avagy akár minémű dologgal undok nyereség üzésben, avagy az életnek hét annyira való kiadásában, minden valaki ilyen kereskedésre igyekezik, Prédikátorságától megfosztassék, idegen legyen az Egyházi állappattól.

XLVI. C Á N.

Az halálos bünben esett Prédikátorok büntetéséről.

AZ Egyházi szolgáknak minden tehetségekkel azon kell lenniék, hogy feddhetetlen életüek légyenek, a' bünben találtattak pedig, úgymint ember ölésben, lopásban, paráznaságban, és egyéb effélében, tisztéktől megfosztassanak, és a' külső Magistrátus kezébe adassanak.

XLVII. K Á N.

A' részeges Prédikátorokról.

A K I K részegséggel vádoltatnak egyszer, kétszer megintessenek, ha pedig életüket nem akarják jobbitani, tisztectől megfosztassanak. Azon tisztect a' verekedőknek, nyelveskedőknek, szidalommal és feddással nagy botrányozásra, és a' szent tisztect kissebbségére hartzolóknak is.

XLVIII. K Á N.

Ne szolgáljanak a' letétettek.

A Z Egyházi Szolgák, kik rút vétkek miatt tisztectől megfosztattak és letétettek, semmiképen ne szolgáljanak, hanem ha az Ekklésiát megkövetik: A' kik ez ellen tselekesznek, végképen elvettetnek.

XLIX. K Á N.

A' tisztektől megfosztattakat más a' tisztre fel ne vegye.

A TISZTEKTŐL megfosztatott és letétt Egyházi szolgák semmiképen be ne vétessenek, hanem ha az Ekklesiát megkövetik. Ez állatja a' Kárhágobéli második Kontziliumnak 7-dik Kánona-is: Tetszik, úgymond, hogy a' kik bűnöknek érdeme szerént az Ekklesiából kiüzettek, ha valamely Püspöktől, Seniortól, vagy Prédikátortól bevétetnek, ugyan azon vétekre köteles lészen emezekkel. Ide tartozik az Araufikanum Kontziliumnak tizedik Kánona.

L. K Á N.

A' Tisztektől megfosztattakról, kik e' világi hatalmasokhoz folyamodnak.

VALAKIK bűnben tapasztaltattak, és az Ekklesiától méltó büntetéssel megbüntettek, ha a' hatalmasokhoz és külső oltalomhoz esnek, magokat az Ekklesia és annak itéleti ellen vakmerőképen vetvén, azok

tellyességgel minden megkegyelmezésnek reménysége nélkül elvettessenek, mint megdöglött és büfzhödt tagok.

LI. K Á N.

Az Egyházi embereknek öltözetjéről.

HÁ Z O K népe-is olyan legyen az Egyházi szolgáknak, a' minémüeknek magoknak kell lenni, a' mint az Apostol parantsolja, és minden tehetségekkel eltávoztassák a' buja öltözetet, drága és szokatlan köntöft, mind magok 's mind házok népe, ne láttassanak inkább vigyázni a' külső tsinoságra mint a' belsőre, tisztetekhez pedig és személyekhez illendő ruhát viseljenek. A' Káthágobéli 4-dik Kontziliumnak 45. Kánona erről így szoll: Az Egyházi ember, mind öltözetiben 's mind járásában megmutassa hivatalos rendit, azért se köntösében se lábabeliben tziffrát ne üzzön.

LII. K Á N.

*Agarakat és kopókat ne rartsanak a'
Prédikátorók.*

AZ Agathabeli Kontziliumnak 35. Kánona ez: A' Püspöknek, Seniornak, Diaconusnak ne legyen szabad, agarat, se karoly madarat, se egyéb effélet tartani, ha ki pedig e' személyek közzül effélékben gyönyörködik gyakran, ha Püspök, 3 hónapig a' szent társaság nélkül legyen; ha Senior, kettőig.

LIII. K Á N.

Az olyan Prédikátorokról, kik innepeken nintsenek hon Ekklesiájokban.

A' K I K a' szent rendben hivatalban levők közzül, innep napokon Ekklesiájokban nem lesznek, úgymint, Úr napján, Karátsonban, Husvétban, Pünkösiben, holt magok nyereségét üzik inkább mint sem az Úr szolgálatját, illik hogy három hónapig kin hagyattassanak a' szent társaságból, eképen azok-is kik három egész hétig nintsenek hon Ekklesiájokban.

A' Prédikátoroknak nem szabad tántzba menniek.

TILTJUK az Ugrádozást vagy Tántzot mind nyilván 's mind titkon a' Prédikátoroktól, azoknak mind feleségektől 's mind leányoktól, a' Mesterektől - is és Oskolabeli Deákoktól: az ellenjárokat pedig kemény büntetéssel megbüntetjük; sőt intjük szorgalmatosan a' külső embereket is, hogy hagyjanak békét immár a' pogányi bolondoskodásnak.

L V. K Á N.

Minémü személyek tiltassanak az öszve eskütteséfiül.

AZ' elhagyatott személyeket, az Ekklesia eligazítása, és való levél nélkül, és az öszve nem illendöket, 's az leánzókat - is 14 esztendőnek alatta, öszve nem kell eskütni. A' kik ezt általhágják elsőben 14 flor. büntetnek-meg, annakutánna ha többé azt tselekefzik, tisztek nélkül maradnak.

LVI. K Á N.

*Mindenütt bizonyos házasság szörzök
legyenek.*

MIVEL hogy az egyenetlen házasság-
ból gyakorta nagy perek és veszekedések
támadnak, midőn a' vén kofák és része-
ges afzszonyok hasok töltéjért és tsak hogy
inkább lakhassanak, illetlen személyeket nősz-
tetnek egyben: Annakokáért az Egyházi
személyek együtt a' halgatókkal abban mun-
kálodjanak, hogy falunként és városfon-
ként tisztességes kírű nevű keresztyén sze-
mélyek legyenek, kiknek közben járások ál-
tal illendő személyek házasittassanak egyben.

LVII. K Á N.

*Tegyen bizonságot az ő halgatoi mellett
a' Prédikátor, a' mikor valamiből más Pré-
dikátor szolgálatját kívánják.*

HA a' szomszédságbéliek szomszéd pré-
dikátorral vagy kereszttetnek, vagy esküt-
tetnek, addig ne szolgáljon nékik az sem-
miképen, mig bizonyos nem lészzen abban,
hogy vagy othon nintsen Prédikátorjok

avagy igen beteg: Mert gyakorta, tisztátalan, illetlen, vagy kötélbéli személyek esküsznek így egyben. A' kik pedig ehez nem tartják magokat, törvény szerént büntettetnek.

LVIII. K Á N.

Az Új házafok kihirdettenessenek.

HO G Y a' botránkozások el távoztassanak (hogy valamiként tudatlanságból és véletlen kötélbéli személyek öszve ne kötlessenek) a' menyegzői lakodalom és esküvés előtt, az egész Keresztyénség előtt kihirdettenessenek afféle személyek, a' kik a' házasságban öszve akarnak köttetni; még pedig erős fenyték alatt, hogy ha ki valami illetlen dolgot tud, idején megmondja azt a' Prédikátornak.

LIX. K Á N.

Vasárnapokon nem szabad menyegzői lakodalmat tenni.

A VASÁRnapokon nem kell megengedni a' lakodalmokat, mert azok a' napok

nem vendégségre, dösülésre, hanem Isten igéjének hallására, és a' Templomban való járásra szenteltettek. Az kik ezt elműlatják, méltok az ítéletre.

LX. K Á N.

Az újonnan házasult Afzszonyt nem kell béavatni a' Templomban.

EL kell hagyni, mint Pápista szokást, az Új házasok beavatását, a' gyermek szülőknek pedig beavatások, mivel nem léfzen bárányok megáldozásával, sem galambok megáldozásával, sem hagyott napok megtartásával, hanem akkor szép tanitást és vigasztalást véfznek az Afzszonyok, és a' mellet háláadások, Istenhez való könyörgefek-is léfznek, mellyek nem tartoznak tsak a' Sídó nemzetre, hanem köz minden keresztyénekkal, keresztyéni szabadságból, de nem egy átaljában való kéntelenségből, megtartathatik.

L X I. K Á N.

Az Afzszonyok éjtszaka ne vendégeskedjenek.

AZ afzszonyoknak éjtszakai vendégeskedések, búja tsintalanságok felkelőben és fársángban, elvezzfzen tellyességgel, az ellen rúgodozókat az Isten igéjéből erős feddés szálja, és ha nem engednek, eltiltatnak a' szent szolgálattól.

L X I I. K Á N.

A' melly Tanítók Seniorjoknak nem engednek.

AZ Ekklésiai szükséges dolgokra a' kik hivattatnak, és el nem mennek, magok dolgát nagyobbnak tartván a' közönséges dologban. Elsőben 1. fl. büntettetnek, annak utánna 3. fl. harmadszor mint megátalkodott engedeilenek megvettetnek.

LXIII. K Á N.

A' népnek jó akaratból való adakozásoknak elébb mozdításáról.

A H Á R O M fő innepekben, Karátsonban, tudniillik, Husvétban és Pünkösiben, esztendőnként, a' kereztyén nép minden Ekklesiáinkban szorgalmatosán intetessék az Ekklesia épületire való adakozásra; A' Prédikátorok reftsége ebben ha kinyilatkozik a' visitátoroknál, magok jövedelmek kárával lészzen, és valaki ebben az Úr dolgában tsalárdul forgolodik, átkozott lészzen mint Ananiás és Safira, Melly dologról ilyen az Arelatenumi második Konciliumnak 28. Kánona. A' Valensis Sinat rendelése szerént; valaki a' nép adakozását ellopándja, vagy eltagadja, az Ekklesiából, melyet megtsalt, kirekesztessék. Némelly Sz. atya pedig azt mondotta: hogy barátjától embernek valamit eltagadni, lopás: de az Ekklesiát valaki megtsalja, szentség törésbe esik,

LXIV. K Á N.

A meghaló emberek megintessenek hogy javokból ki ne tudják az Ekklesiát.

A BETEGSÉGEKBEŒ lévõ hiveket, és a' kik jól kívánnak meghalni, az Egyházi szolgák intsék szép kegyesen, hogy ne tsak magok örökösikre írják testamentom tételekben, a' mi javok vagyon, hanem az Ekklesiának fok féle szükségére-is, kész akarattjokból, valamit hagyjanak, melly jó szokás hogy még régenis vólt, fok Koncziliumokban olvassuk.

LXV. K Á N.

A' Prédikátoroknak kell valamit hagyni Testamentomban az Ekklesiának.

AZ Egyházi végezésekkel egyezni álitjuk azt-is, hogy mind a' Prédikátorok, 's mind Oskola Mesterek, ha ez életbõl kimúlnak, és lészzen örökösök, tsak valami rézt-is az õ javokból hagyjanak az Ekklesiának, vagy pénzt vagy könyveket, vagy akármit a' mivel bírnak, ha pedig semmi örökösök nem lészzen minden javo-

kat egészszén az Ekklésia szükségére hagyják. Melly dologról ugyan azt olvassuk Can. 24. Concilii Agathensis: A' melly Püspöknek fiai vagy onokái nintsenek, egyebet az Ekklésia kívül örökösnek ne hagyjon.

LXVI. K Á N.

*Az Ekklésia javának külömb-külobb féle
szükségeiről.*

A KERESZTYÉNEK adakozását nem kell magunk szükségére minékünk költenünk, hanem az Ekklésia építésére kell azt költeni. Azért elfogyván a' szép tudományoknak táplálói, rész szerént azt adjuk az Akademiába menő Deákoknak tanuságok elébb mozditására, rész szerént a' fő Oskolák tartására, rész szerént könyvek kinyomtatására, rész szerént az üldözés miatt bújdosó Prédikátor társainknak táplálásokra, ha olly szegények lésznek, rész szerént szolga társainknak özvegyek és árvájokra, kik igen nagy szegénységben hagyattanak. Ezekre való költésre pedig és egyéb effélékre megtanit az idő.

LXVII. L Á N.

A' Prédikátorok a' törvényben meg ne eskütteffenek.

A M E L L Y Prédikátor, Püspök és Senior engedelmeből, törvénybe hivattatik esküvésre ne erőltessék, de esküvés gyanánt felszenteltetésére kérdettessék, mert nem kell kitsiny okból megesküdni a' Papoknak, holott Urunk az Evángeliomban a' Tanítványoknak azt mondja: hogy, Semmiképen meg ne esküdjetek, 's a' t. A' mi pedig ezt feljül haladja, a' gonoszból vagyon. Matt. 5.

LXVIII. K Á N.

Senkit nem kell erőszak alatt, hajtani a' Hit vagy vallás bévételre.

T U D V Á N azt az írásból, hogy nem emberi erőből vagyon a' keresztyéni hit, mivel a' test és a' vér nem jelentik nekünk azt meg, hanem a' mennyei Atya, kinek irgalmát ha veszszük, úgy leszünk osztán hivek: annakokáért Urunk parantsolatja, és az Apostolok példája szerént, az Evángeliom

geliom prédikálásával tanítani kell az embereket, nem üldözni kergetni, hogy vegyék a' hitet.

LXIX. K Á N.

A' megzabolázandó Prédikátorokról.

A F E J E T L E N lábak, kik fejek nélkül, sem Püspök alatt, mint Prédikátorok, sem valamikülső hatalom alatt, mint világi emberek, nem élnek, sőt hasonlók a' Hippocentaurusokhoz, sem emberek sem lovak, holott fenkitől nem félnek, a' magok kények töltésére szabadságot üznek, valahol találatnak illyenek, tsavargani ne engedtefsenek, hanem az Úr szolgálatjára erőltefsenek, ha pedig engedni nem akarnak, tisztekből kivettefsenek.

 NEGYEDIK RÉSZ,

A Z

O S K O L Á K R Ó L,

 I. K Á N.

A' Prédikátorok minémű Mestereket fogadjanak az Oskolában.

MI V E L pedig az Oskolák az Ekklesiának veteményes kertjei, a' Prédikátorok tisztí az Oskolákra való szorgalmatos gondviselés, és minden helyekben olly Oskola Mestereket fogadjanak kik a' gyermekeket és iffiakat, az Isten félelmében és a' tisztességes tudományokban építsék, sérenyzen tanítsák. Azért a' Mestereknek nem tsak a' Deáki böltseségnek Nemes mestersegít, hanem az Isten félelmére néző dolgokat-is tanítaniok kell, minémű a' tíz parantsolat, a' hit ágazati, Kátekismus, a' szent Irásnak Summa szerént való tudo-

mánya, a' szentséges Énekek és 'Soltárok, és innep napokon tsak a' hit dolgaira tanítsák az ő tanítványikat, és a' szentséges erkölts-re, a' mellyekben őket, a' menyire tőlök lehet, mind tanítsák 's mind intsék, sőt erőltessék-is, hogy se a' könyörgéseket, se a' prédikátziókat el ne mulassák, se a' szent erkölts ellen való irásokat, avagy a' mellyek ifjentelenségre vonják őket, ne olvassák.

II. K Á N.

Az Oskola-Mesterek mind tanítványaikkal együtt engedelmessek legyenek Prédikátorjoknak.

AZ Oskola-Mesterek a' Prédikátoroktól hivattatnak és fogadtatnak-bé az Oskolákban, azért nékik minden Istenes és emberséges dologban engedjenek az ő tanítványaikkal együtt: Az engedetleneket pedig és pártütöket, akár Mesterek 's akár Deákok legyenek, kivethetik az Oskolából a' Prédikátorok, tsak hogy Senior hírével.

II. K Á N.

Az Oskola-Mestereknek hűségéről.

AZ Oskola-Mesterek a' mint hogy fizetések a' kösségtől törvény fzerént veszik, úgy viszontag, az igazságnak köz regulái fzerént, tisztekben hivek legyenek, és az Oskolai iffiuság tanításában nem annyira nézzék a' magok épületit és hasznát, mint az ő tanítványokét, ne-is tsak magok tanulásában töltsék idejeket. És az ő tanítványaiknak értelmekhez és elméjekhez úgy szabják magokat, hogy ha az egyszer elkezdett letzkét esztendeig el nem végezik (a' Dialectican kívül, mellynek két esztendőt hagyunk) hiven, fizetésektől és esztendeig való bérektől, mint haszontalan herék, és bérefek megfosztassanak. A' nem tanulók pedig és nem tanítók, a' minéműek fok falusi és feleséges Mesterek, elküldessenek.

IV. K Á N.

*Valakik a' Prédikátori tiszttel fel nem vé-
szik, meg ne fogadtassanak.*

AZ Oskola Mesterségre és egyéb Egyházi tisztre, úgymint Káplánságra, Kántorságra vakmerőképen minden heréket, és tellyességgel idegeneket a' kerefsztyéni kegyességtől, és a' kik megvetik a' Prédikátori tiszttel, nem kell botsátani; hanem a' kik felöl jó reménység vagyon, söt a' kik magokat arra kötelezik, hogy, ha jövendőben hivataljok léfzen, szolgálnak az Eklésiának, hogy a' fiak kenyerét az oltárról ellopván, méltatlanúl ne egyék.

V. K Á N.

*Az Oskola-Mestereknek, erköltsökröl és
öltözetekröl.*

NEM illik az Oskola-Mesterekhez, sem külső élet, sem külső öltözet, hanem tiszteséges, kegyes élet és Egyházi öltözet; ne adják azért e' világhoz magokat, se tobzódó borivó iffijakkal ne tárfalkodjanak,

hogy az Oskola kortsoma házzá ne légyen. Ha lakodalmi vendégségbe hivattatnak, nem szabad nekik hartzolni a' poharakkal részegségre és okádásra, sem leányokkal, aszfzonyokkal ugrálni, tántzolni, a' szent rendnek nagy gyalázatjával, a' kik pedig Prédikátorjokat megvetvén effélet mérészelnek tselekedni, mint az egyházi törvénynek gyalázói, és a' mi tisztességes állapunktunk és szent rendünknek megmotskolói, és elfajult fiak, az Oskolákból kivetteffenek.

VI. K Á N.

Az Oskola-Mestereknek szerte járásokról.

ATORKOS, és hafok hizlaló némelly Mesterek, szomszédjokat lakásért, ivásért gyakorta látogatják, két, három, sőt több napokon-is távol lévén Oskolájoktól, még pedig Prédikátorjok hire nélkül, kiket megvetvén, tölök szabadságot nem kérnek. Ez bűn tevésnek szabadságát elmetszük, és ugyan valóban parantsoljuk, hogy senki Prédikátorja hire nélkül Oskolájából kin ne legyen tsak egyetlen egy

nap-is, hogy mikor a' szükség kényszeríti-is őket hofszabb útra, Prédikátorjok engedelmeből legyen arra szabadságok.

VII. K Á N.

El kell üzni a' szerelmeskedőket, és a' szerelem énekeket el kell vesztetni.

NÉMELLY búja Mesterek és ifjú Deákok nem lévén jó lelkek esméreti, sem Isten nem félvén, sem embereket meg nem betsülvén, nem tsak szerelem énekekkel, rútvál gyönyörköttetik magokat, hanem szeretötskéket találván éjjel nappal azoknak házoknál vagynak, azért keményen parantsoljuk, Iftentől az Ekklesiáknak hasznos igazgatására vett méltóságunk szerént, hogy tellyességgel elvesztessenek a' szerelem énekek, és tűzbe vettessenek: És a' Mesterek és Deákok tiszta életet éljenek, mert az eb természetü szemtelen ifjak, egyszer kivettettek lévén az Oskolából, a' szent tisztre mint gyalázatos hirüek jövendőben sem vétetnek-fel, sem ifjúságokban más Oskolák igazgatására nem botsáttatnak,

mint világ szemeti, és az Ekklesiának megrothadott tagjai.

VIII. K Á N.

A' Deákoknak erköltsökről és öltözetekről.

MI V E L az Oskolák az Ekklesiának veteményes kerjei, kikből Isten az ő aratására munkásokat szokott kihivni: Szükség hogy a' Deákok-is a' kik az Oskolákban a' jó tudományokat tanulják, nem csak erköltsökben, hanem még öltözetekben is, kegyességet és kiváltképen való emberséget mutassanak, és olly öltözetet és lábabélit viseljenek, mellyet az a' rend kíván. A' kik pedig Katona ruhát, hasogattott süveget, veres tsizmát vagy sárgát, feketén kívül, Török módra felnyirt haját, és egyéb effélét viselnek, és fegyvert, a' mikor nem kell-is, viselnek, akár Mefterek, 's akár Deákok legyenek, az Oskolából kiüzetteffenek.

IX. K Á N.

A' Mesterek gyakorlják a' prédikálásban és könyörgésben magokat.

MIKOR a' Prédikátorok vagy honnitsenek, vagy betegek, avagy nagy szorgalmatos foglalatosságok vagyon, Templomban könyörgéseket tenni, és prédikálni-is néha-néha szoktassák magokat az Oskola - Mesterek, illendő öltözetben. Ezt pedig magok szoktatására tselekedjék inkább, hogy sem azzal Prédikátorjokat segitenék, hogy midőn felszenteltetnek, tudatlanok tellyességgel és szokatlanok ne legyenek.

X. K Á N.

Három esztendő engedtetik a' Mestereknek.

AZ öreg legények három esztendeig taníthatják az ifjakat, de nagy szorgalmatossággal; a' túnyáknak pedig csak két esztendőt sem engedünk, ha helyekben másokat tatálunk: A' feleséges Mestereknek pedig ne légyen szabad a' Oskolában heverniek sokáig, a' tanuló ifjuság kárával,

hanem ha semmit ferénységekben meg nem szünnek és hátra nem hagynak.

XI. K Á N.

Egymásnak boszszúságot ne tegyenek az Oskola - Mesterek.

TÖRTÉNIK gyakran, hogy tanítása bérít a' gyermek meg nem fizeti Mesterének, és más Oskolába megyen, vagy maga kényén, vagy más Mester tsalogatásából; hasonlóképen az öreg Deákok - is Mesterek boszszúságára gyakran tserélik az Oskolákat, még pedig esztendő előtt. Annakokáért senki a' Mesterek közzül, más tanítványát el ne hitesse, se, ha maga szerént menne - is, be ne fogadja, hanem ha az elébbi Mesterének megfizet. Az öreg Deákat se fogadja - be Oskolájában Komendatoria nélkül, ne légyen gonosz ver-fengés a' szomszéd Mesterek között. A' kik ez ellen tselekesznek, iteletet vegyenek előttök-járójoktól.

XII. K Á N.

A' bünbe esett Mestereknek pártjokat fogók megintessenek.

A' T Ö R V É N Y ellen élöket, és az ő előttökjáróknak végezéseket semminek tartó Mestereket, ha valakik oltalmazzák az Ekklésia botránkozásával, és a' szent Presbiteriumnak boszszuságával, 's kárával, az olyanok a' Senioroktól megintessenek ugyan valóban: hogy magokat fel ne fúják az Egyházi hatalom ellen, hanem inkább mint engedelmes fiak, minden tisztességes dologban, alázatosan engedjenek náloknál föbbeknek.

XIII. K Á N.

A' Kántorok az éneklésben mértékletlen kiáltást ne üzzenek.

A' T R U L L U M I 6-dik közönséges Gyűlésnek 75-dik Kánonát így olvassuk: hogy azok kik a' Templomban énekleni jönnek, akarjuk, úgymond, hogy se rendeletlen ne tsevegjenek, se természetjek selett ne kiáltozzanak, se egyéb illetlenséget ne

tegyenek, hanem nagy figyelmetességgel és szívbeli töredelmességgel nyújtsák-bé énekeket Istenhez, ki a' titkokat szemléli.

XIV. K Á N.

Miket kell énekelni a' Templomban vagy olvasni.

ERŐL így olvassuk a' Laodiczeabeli Gyűlésnek 13. Kánonát: Nem szükség a' tudatlanoktól iratott és köz énekeket mondani a' Templomban, sem a' Kánon kívül való könyveket, hanem tsak szintén a' Kanonikus könyveket kell olvasni az Ó és Új Testomentomból.

XV. K Á N.

Az Oskola-Mesterek megesküttetésekről.

HOL OTT ekkeddig, nagy szívünk fájdalomával láttunk némelly Oskola-Mestereket, mint zabolátlanokat, kedvek szerént törvény kívül élni, illendőnek itéljük és végezzük, hogy együl egyig minden Oskola-Mesterek, e' feljül megirt törvényekhez esküvéssel köteleztessenek az ő Prédi-

kátorjoktól, és még akkoron, mikoron az Oskolába bé-iktatnak, a' Várafoknak és Faluknak Birái, Eskütt Tanátsi és gondvifelői előtt, hogy ha magok kényjen nem, ilyen nagy hittel való fogadás tételek vigye őket ara, hogy hivek lévén tisztekben, szent életet éljenek.

XVI. K Á N.

Az Akademiába felküldendők ígérjék engedelmességeket előttök járójoknak.

A' MIT régen a' Poéta éneklett; hogy nem magoknak vonszák az ekét az ökrök, sem gyűjtik a' mézet magoknak a' méhek; ekoráig gyakran úgy vólt nekünk-is dolgunk szivünk fájdalmával: kik nagy munkánkal megtanított fiait hazánknak Akademiába küldöttük, és hogy szintén immár hazánknak szolgálhattanak volna, ki bortsáttuk hazánkából, költségünk és minden fáradságunk hijában menvén. Azért azt tselekedjük ez után, hogy a' melly Oskola Mesterink Akademiákba mennek, hiv-

ségeket igérvén, magok kezek irásával te-
gyenek bizonyrágot arról, hogy engedel-
mesek lesznek e' szent Presbiteriumnak,
és hazájoknak tartozott háládatosságokat
tselekedettel-is megbizonyítják, el sem hagy-
ják e' mi szent Gyülekezetünket. A' kik
pedig kevelységekből vagy nagyobb jöve-
delemért hazájokat megvetik, a' reájok
költ summát épen letegyek.

ÖTÖDIK RÉSZ,

A'

GYÜLÉSEKRŐL.

I. K Á N.

A' Gyűlés tételnek okairól.

AZ Anyaszentegyházban e' mi időnkig fok okokra nézve lettek a' Gyűlések, az Apostolok idejétől fogva, hogy tudniillik némelleyek felszenteltetnének, a' látogatóktól megtapasztalt erköltstelen életek némelleyeknek az Ekklésia ítéletire vettetnének, a' veszekedések ki-vétetnének az Ekklésiából, a' hit felől való ellenkezések eligazittatnának, és az Egyházi székre néző minden igyek megítéltetnének, a' törvénytelenek érdemek szerént megfenyítettetnének, törvények irattatnának, a' hit vallása hir-

dettetnék, a' tévelygök megigazittatnának, az eretnekek ugyan kiátkoztatnának. Régen ama nagy világi Gyülések ez okokért lettenek, hogy a' közönséges igaz keresztyéni hit kinyilatkoztatnék, tanittatnék, és megerősítették, az eretnekségek fejei megszententziáztatnának. Mint a' Niczeabéli első Koncilium Arius ellen, a' Konstantzinápoli Maczedonius ellen, az Efezusi Nestorius ellen, a' Kalcedoniai Eutyches ellen, az Ekklésiának nagy hasznára celebráltattak.

II. K Á N.

A' Püspöknek kell a' Gyüleést hirdetni.

A' PÜSPÖK a' Seniorok hirével, levél által hirdesse a' Gyüleést, melly levelet elvévén a' Seniorok, a' magoké mellett kiki az ő vidékjében rendel az Ekklésiákban elfolytassanak, jól eleve a' Sinat előtt, és arra a' levélre nagyon vigyázzon minden, hogy se sohol meg ne tartoztassék, se sohol ne mulasson.

III. KÁN.

III. K Á N.

Minden esztendőben kell Gyűlésnek lenni.

EZ a' Niczabéli első Konciliumnak ötödik Kánona, hogy jól rendeltetett az, hogy minden esztendőben kétszer lenne a' Püspökök Gyűlése minden tartományokban: mellyet úgy kell értenünk, ha tudniillik meg lehet, mert a' sok ellenkező okok miatt bár csak egyszer lehessen-is esztendőnként, őszszel vagy tavaszszal Gyűlésünk, megelégedjünk véle, de ha nehéz és elmulthatatlan. kéntelenség erőltetne bennünket, másodszor-is őszve kell gyűlnünk.

IV. K Á N.

A' kik a' Gyűlésben való menést elmulatják.

A' KIK jelen nem léznek a' Gyűlésben, hanem ha elkerülhetetlen kéntelenség, és igen nagy ok tartoztatja-meg őket, mellyről a' szomszéd Prédikátor társát, avagy Seniorját bizonyossá tegye, megbüntessenek a' 'Sinat rendelése szerént.

*Hogy mind a' Mesterek, mind a' Deákok
gyakorolják a' Gyűléseket.*

AZ Oskola Mesterek és a' tudóssab Deákok, nem tsak a' szent Presbiteriumhoz való köteles engedelmisségek megmutatására, hanem főképen tanulásnak okáért, és hogy ök-is követhessék előttök-járójikat, és hogy nevedhessenek a' szentségekben, kegyes indulattal jelen legyenek ök-is Prédikátorjok mellett a' szent Gyűlésben, és az ő tudományokat és kegyességeket közönségessen megjelenteni igyekezzenek, hogy eképen magokat az Eklésia szeretetiben juttatván, előbb mozdulásokat jövendőben reménylhessék.

VI. K Á N.

Senki el ne merjen menni, míg elnem végezödik a' Gyülés.

EZ az Arelatumi második Koncziliumnak 19. Kánona: Ha ki pedig jelen nem léfzen, avagy míg el nem ofzol a' Gyülés, az atyafiak feregét elhagyja, hirével légyen, hogy idegen ő az atyafiak tárfaságától, és nem-is szabad ötet abban befogadni, hanem ha a' jövendő másik Gyülés felfzabardítja.

VII. K Á N.

A' Gyülésben való lételnek módjáról.

JÓ Z A N O N és kegyeffen, mint egyébütt, a' Gyülésben-is fzingtén úgy kell élni mindennek, tiffzességos szállásokra kell szállani, hogy a' mások vétke nekünk fzeügyenünkre ne légyen, valakik pedig megréfszegsznek, tsevegnek, fzitkozódnak és háborúságot inditnak, az egész Gyülést földre borulván kövessék-meg.

A' Gyülésben való rendtartásról.

A' HARANG-SZÓT meghallván, menten mindnyájan seregenként bémenjünk az Úr házába a' holott magunkat alázatosan meghajtván, ki-ki magán imádja az Urat, és ofztán felemelkedvén hangos szóval a' szent Lélek Istent, ki igazgatója Gyülésünknek, a' kösséggel együtt magunk szülötte nyelvünkön segítségül hívjuk, és meghallgatván a' Prédikátziót, megint alázatosan segítségül hívjuk és imádjuk ugyan azon szent Lelket. Annak utánna a' szent rendben helyheztetendőket, a' Hit Agazatiról, tudományokról és erköltsökről megkérdezzük, ki-ki közönségessen jó lelki ismerettel ítéletet tévén felölök, és a' kik méltók lésznek a' szent tisztre, kezünk reájok vetésével megáldjuk, és a' szent rendbe állatjuk. Annak utánna a' házasok igyekeket vagy egyéb dolgokat, mellyek az Eklésia állapotját és elő mentét nézik, veszfzük elő. A' jelen nem lévőket megtudakozzuk. Mind ezeket pedig böjtölve és nagy

áhitatossággal igyekezzük tenni; a' szent Apostolok példájok szerént, kikiről olvasuk, hogy böjtölvén, ugymond, és szolgálván az Urnak, 's a' t.

X I. K Á N.

Mind végig diszessen áljön a' Sinat.

A' MIKÉPEN hogy nagy áhitatossággal, és nagy feregléssel kezdetik-el a' Gyűlés, úgy kell azt tartani - is, mert rendetlen rútság midőn elein buzog, közepin peseg, végén pedig ugyan meg-is hül. Mindennek azért végig kell a' Gyűlésben maradni, el kell bizony a' kin kuruttyolást távoztatni, és senkinek a' ki 's be járás, ott kin való fel 's alá sétálás, hafzontalan beszéd váltás meg nem engedtetik, hanem ha beteg és egészségtelen lészzen. Két avagy három orakor pedig déllyest, eloszol az egy napi Gyűlés, ha meg nem tartoztatja valami nehéz dolog. És lészzen az elofzlás háláadással és könyörgéssel.

A' felszentölendőknek examináltatásokról.

A' MI Helvetziai Konfessióknak bizonyos részét disputatióra megjegyzeze a' Püspök, és a' szerént, 's a' hitnek egyéb fő ágazati szerént is a' Mesterek és Deákok kik tudóssak az irásban, kérdezzék a' felszentelendőket, de a' Filozofiat ne elegyítsék a' szent iráshoz, mert az Oskolában nem a' templomban tartozik. A' kérdezkedés pedig Deákul 's magyarul légyen, hogy a' halgató kösség-is épüljön, vigyázzván arra a' Seniorokkal együtt a' Püspök, vagy arra rendeltetett bölts és tudós más személyek, készek legyenek pedig a' Prédikállásra a' felszentelendő személyek, mert senkinek ott mentéség abból nem adatik.

XI. K Á N.

*Tánulva jöjön és nagy készülettel minden
Prédikátor a' Gyülésben.*

H O L O T T a' Gyülésben mind tanul-
nunk 's mind tanitanunk kell, és a' dolog
eligazításában helyes sententziát kell mon-
danunk; szükség hogy mindnyájan tudomá-
nyal, és könyvekkel ménjünk oda, hogy
mindenek a' Poéta mondása szerent, ének-
lésben egyenlők és feleletekben készek lé-
gyenek. Így tetszik-meg kinek kinek a' Sz.
Írásban való épülete, az igaz egyező ér-
telme, és magán való vélekedése - is mel-
lyet el kell igazítani,

XII. K Á N.

*Minden kérdések és feleletek jó lelki es-
méretből legyenek.*

A' S Z E N T Gyülekezetben, holott a' szí-
vünket vizsgáló szent Lélek vigyáz reánk,
minden kérdések és feleletek, tisztán és jó
lelkik esméretből legyenek, nem valakire
való gyűlölségből, maga fitogatásból, kö-

tődésből, más meggyalázásból vagy elgyőzésből, hanem tsak egyedül az igazság meg tudakozásából és szent 's kegyes igyekezetből. Így bizonyoson az Úrtól ígértett szent Lélek vezérel minket minden igazságra.

XIII. K Á N.

Az öregbek megbetsülteffenek.

AZ iffjak mint buzgobbak iffjuságok miatt, a' Tízteletes Véneknek köteles becsületet és fiúi engedelmességet tegyenek. Senkit azok közzül meg ne vessenek, se meg ne tsufoljanak, hogy a' Chám átka reájok ne száljon, se az egész Gyülésben közönséges feddést és pirongatást ne viseljenek.

XIV. K Á N.

A' Visitátióról okot kell adni a' Gyülésben.

A SENIOROK okot adjanak Visitátiójokról, tudniillik, mint találták az Egyházi

szolgákat, ha feddendőké, vagy ugyan tisztektől-is megfosztandók, mert a' Prédikátorok között igaz fenyítéknek kell lenni, a' Gyülésben mind életek felől 's mind tudományok felől szorgalmatossan kell értekezni, a' Senioroktól megfeddessenek a' kik bünösök lésznek, és ha gyógyíthatók, a' jó útra visszahozassanak, ha pedig megjobbithatatlanok, kivetteffenek tisztekből, és mint farkasok az Úr nyája mellől elüzesfenek az igaz pásztoroktól. Helvet. Confess. cap. 18.

L V. C Á N.

Az Ekklésia szükségére szedett pénz kiadassék.

MÁS O D avagy harmad napján a' szent Gyülésnek, minden Prédikátorok az ő Ekklésiájok adományát, mint Istennek nyújtott ajándékot, az ő Seniorjoknak hiven és minden tsalárdság nélkül megadják, és eloszolván a' Sinat, az ő Ekklésiájokban ha megtérnek, az egész szent Presbiterium nevével megköszönjék hallgatojinknak jó

és áhíttatos adakozásokat. Azt pedig a' fzedegettetett pénzetskét számban vétén, adják az Archidiakonusnak megtakargatásra és örzésre, ki minden költségről, mellyet tett az ő előttökjárók parantsolatjából, számot adjon a' Gyülésben.

XVI. K Á N.

Az önként adatott pénzt a' Kaufans személyektől nem kell megvetni.

A' K I K házasságbéli igyekeket a' szent Presbiterium eleiben adják, hogy eligazittassék, a' megmondott sententzia után, ha magok embersége szerént, mint egy közönetből, valami pénzetskét nyújtanak, vagy egyebet, jó lelki esmérettel elvehetjük annyi munkánkra, mert a' nyomtató ökörnek tudjuk hogy száját nem kell béköttni.

XVII. K Á N.

E' Törvény alá mindenek aláírjanak.

EG Y Ü L egyig minden Prédikátori személyeknek, mind mostaniaknak, 's mind a' kik jövendőben következnek, e' Törvények alá saját magok kezek irásával neveket alá kell írniok, az ő szent engedelmességeknek megbizonyítására, a' kik pedig azt nem tselekefzik, a' mi tárfaságunk nélkül ellésznek, mint fejetlen lábak.

V É G E.

TEMPORE IMPOSITIONIS
MANUUM.

SZENT az Úr és szent az ő neve, id-
vességes szent igéje, szentséges minden ő
szerzése, rettenetes ő törvénye.

Teljes hatalmú mindeneken, a' men-
nyen földön, és a' mélységes tengeren.

Ennek házában kik szolgáltok, mint Pál-
ma fák virágoztok, ének szoval őt imád-
játok, és szent nevét úgy áldjátok.

Parantsolatját fogadjátok, félelemmel
imádjátok, áldomása száll ti reátok, ha tisz-
tetekben eljártok.

Ha értelem nélkül szükölködtök, azt az
Úrtól ti kérjétek, kétség nélkül elis vész-
tek, szent törvényét őrizzétek.

Az Úr hogy megáldjon titeket, igazgas-
fa elméteket, bátorítsa ti sziveteket bün-
től őrizzen titeket.

Nagy méltóság ez ti rajtatok, hogy Isten Papjai vagytok, azért nékie áldoztatok, ötten naponként áldjátok.

Uralkodik ti közöttetek, mert lakozik ti bennetek, örvendezzen a' ti szivetek, oh menyei örökösök.

Sionban vagyon ő lakása, övé Sálemnek várafa, mondásában nints változása, népének erős paífa.

Parantsol az Jehova néktek, e' világra kimenjetez, szent igéjét ti hirdessétek, ő léfzen végig veletek.

Azért vegyétek áldomását, a' szent Lélek ajándékát, kivel az ördögnek országot, elrontsátok ő hatalmát.

Tiszta életben ti éljetez, egymást igen szeressétek, a' hitben egyefek legyetek, ezt hágya az Úr tinéktek.

Hangossággal felkiáltsátok, a' mit titkon hallottatok, mint az égen a' szép tsillogok, e' világon úgy járjatok.

A' kösségnek szép tükörei, e' világnak ő savai, mert ti vagytok ő szövetneki, kikre szokott Isten nézni.

Isten lévén mert ti vele tk, nēm árthat
fenki tinéktek, józan életet kövefsetek,
hogy vétekbén ne effetek.

Szent irásnak ő igassága, menyország-
nak drága kultsa, kezetekben van gazdag-
sága, minden jónak fáfársága.

Vigyázzatok nagy ferénységgel, mert az
ördög nagy dühösséggel, olálkodik fok me-
sterséggel, utánnatok nappal 's éjel.

Prédikálván fáradozzatok, Istenért mun-
kálkodjatok, a' Hit mellet úgy szenvedje-
tek, ditsösség lészén tiétek.

E' világnak ő fok szidalmát, megvessé-
tek káromlását hogy az Urnak ő igazsá-
gát, megtapasztalja hatalmát.

Restek a' jóra ne legyetek, hivalkodás-
tol fuffatok, az szent irást ti olvassátok,
mellyet ofztán kiadjatok.

Irigység és bozfizonkodás, távol járjon
átkozódás, ezzel együt az nagy tobzódás,
távol légyen haragtartás.

Ne rágalmaz se fösvény ne légy, fződ-
ban de tökéletes légy, uforás, lopó, gyil-
kos ne légy, hogy Istennél te kedves légy.

Ti kevélyek ne legyetek, noha vagyon
böltéségték, mert Isten léssen ellenetek,
ha alázatossak nem léstetek.

Egyetemben mondjuk ezt azért, áldott az Úr jovoltáért,⁸ kit minden retteg hatalmáért, imád felséges voltáért.

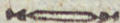
Nó Istennek szent szent serege, kinek szent Lelke vezére, indulj-fel már új ditséretre, mondjad áldott Úrnak neve.

Dávidnak a' ki megesküttél, és véle minden jót tettél, Krisztusban minket-is szerrettél, és örökösiddé tettél.

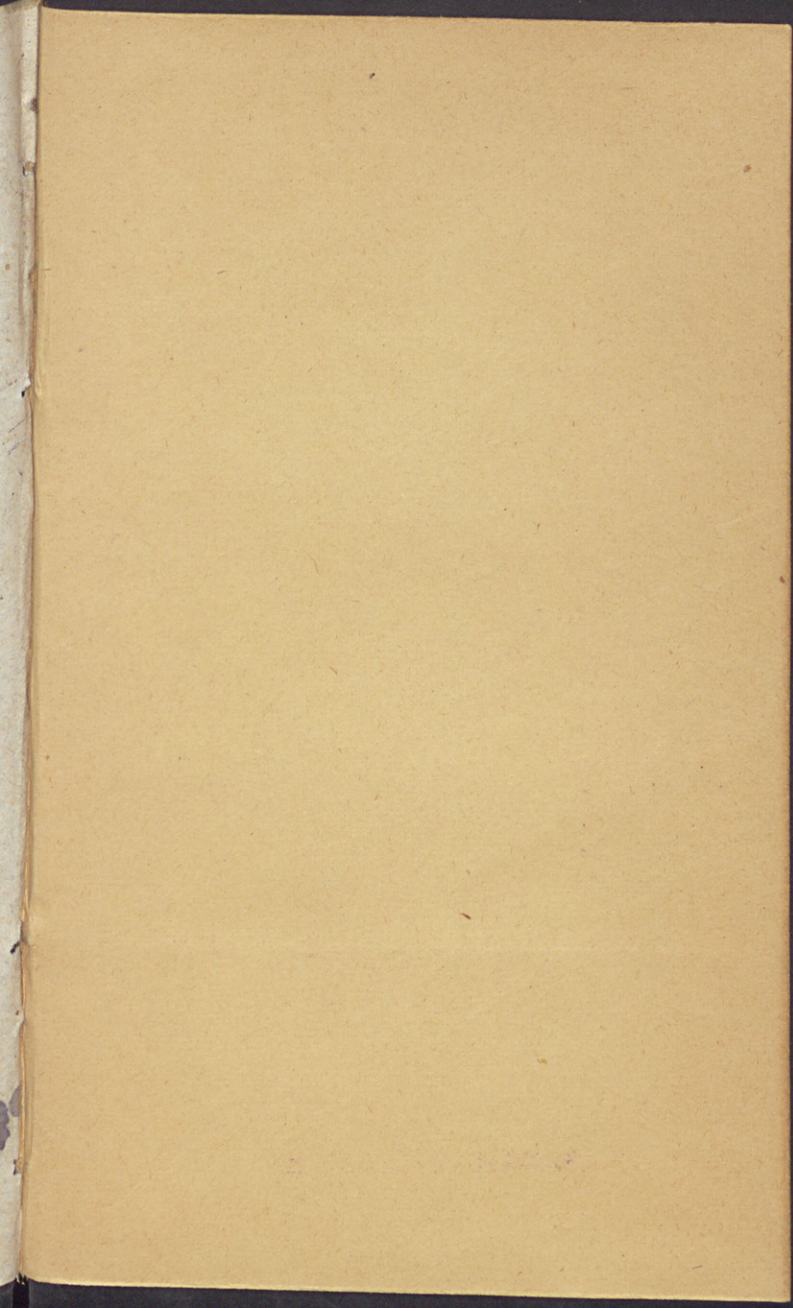
Erössits-meg te szent Lelkessel, gazdagsíts-meg kegyelmeddel, áldj meg tiszta jó értelemmel, bátorsággal, szeretettel.

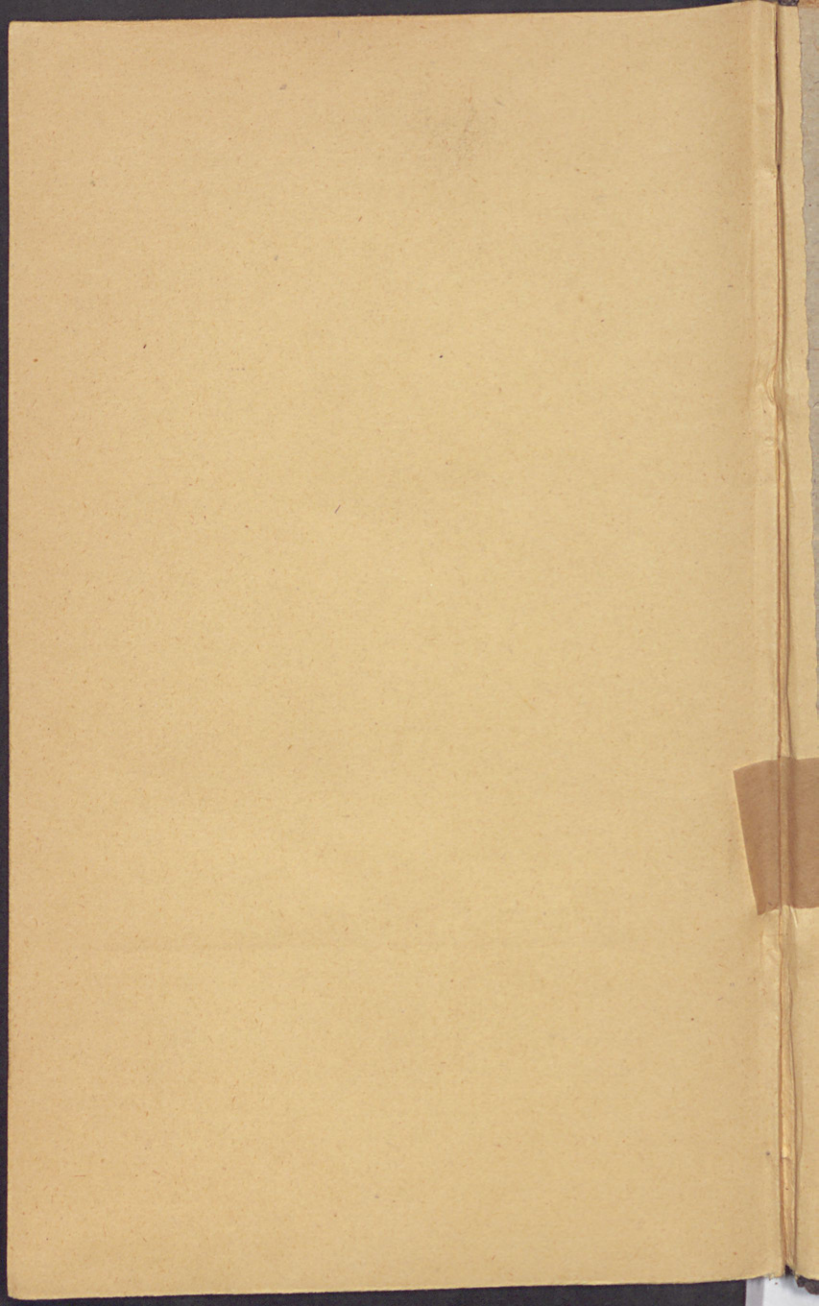
Nagy hatalom és nagy tisztesség, néked adassék ditsőség, te vallásodban szép egyesség, légyen köztünk nagy tsendesség.

Szent vagy Uram, szent a' te neved, szentséges a' te beszéded, te seregedet öregbítsed, velünk magad tiszteltesd, Amen.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
6354-19/3. naplószám

756.231

756.231

756231

756231